

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Павленко Ірина Миколаївна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Аналіз впливу фіскальних ризиків на показники бюджету

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студентки 4 курсу

І.М. Павленко

групи ф-71а

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавра.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

І.М. Павленко

Керівник к.е.н., доцент

Л.Б. Рябушка

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему «АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ НА ПОКАЗНИКИ
БЮДЖЕТУ»
студентки Павленко Ірини Миколаївни

Актуальність теми кваліфікаційної роботи – загострення проблем у сфері фіскальної політики, що потребують удосконалення, ідентифікації та оцінювання фіскальних ризиків

Мета кваліфікаційної роботи – дослідження теоретичних та практичних аспектів фіскальних ризиків як впливу на показники бюджетної системи.

Об'єкт дослідження – фіскальні ризики.

Предмет дослідження – методи, інструменти та підходи до ідентифікації та оцінювання фіскальних ризиків.

Основний результат роботи – визначено вплив фіскальних ризиків на показники Державного бюджету України.

Ключові слова: фіскальні ризики, бюджетна система, доходи та видатки, державний борг та дефіцит.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 29 сторінках, з яких список використаних джерел із 41 найменувань. Робота містить 9 таблиць, 15 рисунків, а також 3 додатків.

Рік захисту роботи – 2021 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
д. е. н., професор

_____ Л.Л. Гриценко
«21» січня 2021 р.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
студентці 4 курсу групи ф-71а
Павленко Ірині Миколаївні

1. Тема роботи «Аналіз впливу фіскальних ризиків на показники бюджету» затверджена наказом по СумДУ № 0191-VI від «19» квітня 2021 року.
2. Термін подання студентом закінченої роботи «1» червня 2021 року.
3. Мета кваліфікаційної роботи – дослідження теоретичних та практичних аспектів фіскальних ризиків як впливу на показники бюджетної системи.
4. Об'єкт дослідження – фіскальні ризики.
5. Предмет дослідження – методи, інструменти та підходи до ідентифікації та оцінювання фіскальних ризиків.
6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах системи нормативно-правових актів (Бюджетний Кодекс України, Закони України, Постанови Кабінету Міністрів тощо), наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, аналітичні дані щодо фіскальних ризиків, матеріали публікацій у спеціальній і

періодичній пресі та інші.

7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети.

№ пор.	Назва розділу	Термін подання
1	Теоретичні засади фіскальних ризиків в системі державних фінансів	20.05.2021
2	Аналіз показників впливу фіскальних ризиків Державного бюджету України	27.05.2021
3	Оцінювання фіскальних ризиків в Державному бюджеті України	27.05.2021

Зміст завдань для виконання поставленої мети кваліфікаційної роботи бакалавра:

- систематизувати теоретичні засади фіскальних ризиків в системі державних фінансів;
- провести аналіз показників фіскальних ризиків Державного бюджету України;
- прогнозування впливу фіскальних ризиків на показники Державного бюджету України;
- обґрунтування напрямків зменшення фіскальних ризиків в бюджетній системі.

8. Консультації щодо виконання роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1			
2			
3			

9. Дата видачі завдання: «__» _____ 20__ року

Керівник кваліфікаційної роботи _____
Завдання до виконання одержав _____

Л. Б. Рябушка
І.М. Павленко

ЗМІСТ

Вступ.....	6
1 Теоретичні засади фіскальних ризиків в системі державних фінансів	8
2 Аналіз показників впливу фіскальних ризиків Державного бюджету України	17
3 Оцінювання фіскальних ризиків в Державному бюджеті України	27
Висновки	37
Список використаної літератури	39
Додаток А Сутність категорії «фіскальні ризики».....	44
Додаток Б Аналіз доходів, видатків, боргу та дефіциту Державного бюджету України.....	49
Додаток В Методологія оцінювання фіскальних ризиків.....	81

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку національної економіки України, в умовах політичної нестабільності, фінансові ризики відіграють важливу роль в бюджеті. Фінансові ризики наявні в кожному бюджеті та можуть оцінюватися як негативно, так і позитивно для економіки в цілому.

Макроекономічне значення фінансових ризиків підкреслюється порівнянням очікуваних значень із результатами для фінансових змінних. Несподівані зміни ключових макроекономічних значень означають значні фінансові ризики.

Нестача резерву на випадок непередбачених ситуацій, невідповідність країни, відсутність достатнього бюджету чи часу для реагування на фінансові ризики та успішного завершення проекту постають головними проблемами в сучасних умовах розвитку національної економіки. Потрібно зосередити увагу на управлінні фінансовими ризиками та іншими ризиками умовних зобов'язань, що різко зросли внаслідок кризи COVID-19.

Значний внесок у дослідженні фінансових ризиків зробили такі вчені, як Канджано М., Чеботарі А., Гасанов С. та багато інших. Проте сучасні наслідки впливу фінансових ризиків на показники в Державному бюджеті потребують додаткового аналізу та оцінювання.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів фінансових ризиків як впливу на показники бюджетної системи.

Відповідно до поставленої мети були визначені завдання:

- систематизувати теоретичні засади фінансових ризиків в системі державних фінансів;
- провести аналіз показників фінансових ризиків Державного бюджету України;
- прогнозування впливу фінансових ризиків на показники Державного бюджету України;

– обґрунтування напрямків зменшення фіскальних ризиків в бюджетній системі.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи – фіскальні ризики.

Предметом дослідження – методи, інструменти та підходи до ідентифікації та оцінювання фіскальних ризиків.

При дослідженні поняття «фіскальні ризики» було використано методи: аналіз, синтез, логічне узагальнення, логіко-історичний метод, порівняльний та статистичний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є діюча система нормативно-правових актів (Бюджетний Кодекс України, закони України, Постанови Кабінету Міністрів тощо), наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, аналітичні дані щодо фіскальних ризиків, матеріали публікацій у спеціальній і періодичній пресі та інші.

Практичне значення полягає в ідентифікації та систематизації фіскальних ризиків в бюджетній, податковій, митній сферах; оцінювання рівнів впливу фіскальних ризиків на показники Державного бюджету України; прогнозуванню фіскальних ризиків на середньостроковий період відповідно до сучасної моделі бюджетного процесу в Україні.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

У сучасних умовах стрімко набирає обертів оцінка фіскальних ризиків. Тому й не дивно, що актуальність управління фіскальними ризиками на сьогодні є відкритою. Загострення проблем потребує удосконалення фіскальної політики у сфері ідентифікації та оцінювання фіскальних ризиків, адже вони відносяться до дієвого макроекономічного регулювання. На державному рівні головне завдання полягає в тому, щоб передбачити ризики і якомога швидше мінімізувати їх. Ефективне управління фіскальними ризиками стає важливим фактором, здатним покращити становище в бюджетній системі як на державному, так і на місцевому рівні.

Наповнення бюджетів більшою мірою залежить від податкових та неподаткових надходжень. Виникнення дефіцитів, державного боргу, недостача надходжень до бюджету та інше спричинюють появу фіскальних ризиків. Вплив фіскальних ризиків на стабільність бюджетної системи стає однією з провідних аспектів управління публічними фінансами загалом.

Враховуючи актуальність теми необхідно дослідити економічну сутність поняття «фіскальні ризики». Це поняття досліджували як зарубіжні так і вітчизняні науковці, практики та експерти. Класифікація підходів до розуміння цього поняття представлена в додатку А таблиця А. 1 та критичний аналіз таблиця А. 2. Систематизація та узагальнення наукових підходів полягає у наступному:

- фіскальні ризики – відхилення фіскальних результатів від очікуваних на момент складання бюджету чи іншого прогнозу – виникають внаслідок макроекономічних потрясінь [1,5,6,12];

- фіскальні ризики – визначаються як можливість коротко- та середньострокових відхилень у фіскальних змінних порівняно з тим, що передбачалося в урядовому бюджеті від інших фіскальних прогнозів [3,4,8];

- фіскальні ризики – ймовірність зазнати фінансових втрат, пов'язані з

процесом обчислення і сплати доходів до бюджету [7,10];

– фінансові ризики – це в широкому контексті трактуються як події або обставини, які можуть негативно вплинути на стан фінансової системи (включаючи бюджетну, податкову та митну системи), стан і стійкість державних фінансів загалом [2];

– фінансові ризики – це можливість фінансових та інших втрат, пов'язаних з формуванням і витрачанням централізованих фондів грошових коштів держави для учасників бюджетно-податкових правовідносин [7];

– фінансові ризики – це форма фінансового ризику, в більшості випадків використовується урядом під час оцінки бюджетної політики [9].

Таким чином, аналіз етимології даної дефініції дозволяє розуміти фінансові ризики як фактори та чинники, які можуть спричинити відхилення доходів, видатків, боргу та дефіциту як державного так і місцевого бюджету від запланованих показників, а також штрафних санкцій або непередбачуваних надходжень у сфері фінансової політики.

Сутність поняття дає нам можливість визначити, що об'єктом фінансових ризиків є доходи, витрати, борг та дефіцит як державного та місцевого бюджетів, а також операції у податковій та митній сфері.

Предметом фінансових ризиків є методи, інструменти до ідентифікації та оцінювання фінансових ризиків.

В українському законодавстві фінансові ризики (далі ФР) трактують як чинники (включаючи умовні зобов'язання та квазіфінансові операції), що можуть призводити до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету, відповідно спричинити збільшення дефіциту бюджету та державного (місцевого) боргу порівняно з плановими бюджетними показниками [1].

Метою проведення оцінки ФР є визначення їх можливого впливу на показники державного бюджету, своєчасне вжиття заходів, спрямованих на запобігання виникненню фінансових ризиків та їх мінімізацію [1].

Системно підійдемо до розгляду завдань ФР:

- зменшення початкового виникнення ризику;
- зниження витрат пов'язаних з ризиком;
- прогноз настання ризикових подій.

Фіскальні ризики репрезентуються через свої функції:

- захисна функція, яка забезпечує готовність суб'єкта ФР до виникнення негативних обставин, відмінних від очікуваних результатів; стимулююча дає поштовх до запобігання виникнення небажаних подій, через розроблення заходів щодо їх мінімізації; інноваційна функція полягає у вирішенні проблем нетрадиційними методами; аналітична, яка аналізує всі проблеми, які можуть виникнути, а також можливе вирішення їх та контрольна функція представлена, безпосередньо, в управлінні ризиковою ситуацією [13];

- перерозподільна функція, головним завдання якої постає перерозподіл фінансових ресурсів для забезпечення соціальних гарантій населення, фінансування суспільних благ, управління і оборони [14];

- регулятивна функція, яка постійно вивчає ситуацію в державі та прогнозує виникнення ризику. Регулятивна функція ризику представлена в двох формах конструктивна та деструктивна. Конструктивна полягає в тому, що ФР є добре для бюджету, держави та й загалом, а деструктивна функція навпаки показує наскільки ризик може понести за собою проблеми для держави [15];

- стимулююча, яка в свою чергу має дві форми: ризик виконує роль капіталізатора та вирішення рішень з необґрунтованим ризиком призводить до неможливості здійснення задуманої мети; захисна функція, де держава постійно здійснює пошук форми та засоби захисту від можливих небажаних наслідків [16].

Найближче притаманне до розгляду функцій ФР, на нашу думку, є аналітична, контрольна та регулятивна функції, які дають повний аналіз ризику та моніторингу. Такі інструменти моніторингу як контролінг, хеджування та страхування підвищують оцінку ефективності ФР та методи їх нівелювання. Функція контролю здійснює нагляд за небажаними ФР та попереджує виникнення нових ризиків в процесі прогнозування.

Теоретичні засади ФР базуються на принципах, які досліджують як

вітчизняні так і зарубіжні науковці, детально представлено в таблиці 1.1 [17,18,19,20,21].

Дана класифікація ризиків представлена за допомогою принципів ризик-менеджменту, принципів бюджетного, податкового та митного законодавства. Всі принципи між собою взаємопов'язані та знаходяться в рівних умовах їх застосування.

Отже, систематизовані принципи, функції, визначені мета та об'єкт ФР дозволяють підійти до розгляду їхніх видів. В додатку А таблиці А 3-5 зазначено основні види ФР в розрізі зарубіжного та вітчизняного досвіду країн [4,6,21]. В роботі нами представлені такі види ФР за методологією МВФ «Управління та контроль за фіскальними ризиками» виділяють загально-економічні ризики, конкретні ризики, структурні та інституційні ризики [4]. За методологією ОЕСР «Найкращі практики ОЕСР щодо управління ФР», поділяють на макроекономічні ризики, невизначені бюджетні вимоги, програмно-політичні ризики та ризики балансу [6]. В українському законодавстві за методологією МінФін «Інформація про фіскальні ризики та їх вплив на показники державного бюджету на 2020 рік», виділяють ФР у сфері управління державним боргом: бюджетні, валютні, відсоткові ризики, а також ризик ліквідності та рефінансування [22].

Як окрему категорію в класифікації ФР можна виділи боргові ризики, які включають відсотки та курс іноземних валют.

Міжнародні установи ОЕСР та МВФ запропонували використовувати більш досконалу класифікацію ризиків на основі таких характеристик [6]:

- як ймовірність виникнення є ймовірною, можливою або віддаленою;
- вплив уряду на матеріалізацію фіскальних ризиків, як ендогенний чи екзогенний;
- характер державного зобов'язання є явний чи неявний

Доцільно визнати, що будь-яка класифікація ризиків не досить досконала, оскільки ФР рідко відокремлюються і часто співвідносяться. Великий перелік видів ФР буде непростим для розуміння та розбірливості для прийняття рішень.

Враховуючи що фіскальний простір ризиків охоплює податкову, бюджетну

та митну системи вважаємо за необхідне також доповнити зазначені методики класифікацією видів ризиків в податковій, бюджетній та митній системах [23,24,25]. Бюджетна система наводить досить велику класифікацію: за сферою виникнення, за характером виникнення; за структурою бюджету; за можливістю кількісної оцінки ризику і т.д. Але, доцільно розглянути, на нашу думку, ту класифікацію, яка пов'язана з ФР, а саме за структурою бюджету (табл. 1.2).

Системно проаналізувавши види ризиків у податковій, бюджетній та митній системах, можна дійти висновку, що найближче до розгляду ФР притаманні саме бюджетні ризики. Тому що, бюджетні ризики, так як і ФР зумовлюють певні відхилення бюджетного показника від його запланованого значення під дією ризикоутворюючих факторів.

Вкрай важливим моментом в дослідженні теоретичних засад ФР є аналіз джерел їх походження. В цьому аспекті також потрібно враховувати фіскальні зобов'язання, які Уряд бере на себе поза бюджетною системою для повного аналізу фіскальної політики. Уряд повинен робити певні дії для пом'якшення ключових джерел ФР, включаючи посилення регулювання для зменшення ймовірності та вартості фінансових криз, адаптацію податкової системи до швидкозмінної світової економіки, посилення контролю за наданням позик та гарантій та управління інфляційним ризиком. Тому доцільно врахувати джерела виникнення ФР, щоб держава уникала раптової фіскальної нестабільності та досягла довгострокових цілей у фіскальній політиці. Класифікація джерел ФР представлена на рис. 1.1.

Джерела ризику включають різні потрясіння макроекономічних змінних (економічне зростання, ціни на товари, процентні ставки або курси валют), а також кілька видів умовних зобов'язань викликаних невизначеною подією: включаючи обидва явні зобов'язання – визначені законом або контракт, (наприклад, боргові гарантії) і неявні зобов'язання – моральні або очікувані зобов'язання уряду на основі суспільних очікувань або тиску, (наприклад, порятунок банків або суб'єктів державного сектору).

Отже, структурними компонентами концептуальної основи ФР у

бюджетному процесі є мета, предмет, об'єкт, принципи, функції, завдання, інструменти та види, що реалізуються у фіскальному просторі бюджетної, податкової та митної системах.

Таким чином, аналіз останньої глобальної фінансової кризи не може обійти стороною ту обставину, що бюджетна звітність навіть у розвинених країнах вчасно не сигналізувала про проблеми, які можуть виникнути через умовні і неявні зобов'язання перед фінансовою системою. Частково це пов'язано з природою неявних зобов'язань, нечіткістю визначення яких перешкоджає статистичного оцінювання ФР. Частково з тим, що уряд не зацікавлений декларувати неявні зобов'язання, як би перетворюючи їх в явні, і не бажає створювати морально небезпечну ситуацію (безвідповідальності фінансових установ, які очікують покриття державою своїх ризиків). Досвід останньої кризи ясно показав, що стратегія замовчування не ефективна. У зв'язку з цим в дослідницькій літературі, зокрема в оглядах і рекомендаціях МВФ, отримали новий імпульс моніторингу та звітності країн за умовними зобов'язаннями бюджету.

Рекомендації міжнародних організацій з управління ФР в цілому зводяться до наступного, а саме владі слід:

- розробити і мати наготові комплекс інструментів для управління ризиками та їх пом'якшення;
- явно відображати ФР в звітності;
- проводити аналіз витрат і вигод щодо заходів по пом'якшенню ризиків;
- враховувати рівень ризиків при визначенні рівня консервативності фіскальної політики;
- встановлювати фіскальні правила і цілі, в тому числі за умовними зобов'язаннями;
- проводити фіскальні стрес-тести, розширити використання імовірнісних методів.

Щоб вирішити проблеми, пов'язані з ФР, нещодавно зарубіжні країни

збільшили рівень розкриття інформації про ризики, щоб сприяти фінансовій стійкості та зменшувати витрати на запозичення та ймовірність криз.

Проведений аналіз підтвердив важливість організації моніторингу і звітності уряду за умовними зобов'язаннями, пов'язаними з фінансовою системою. Актуальність даної теми обумовлена потребою пом'якшення ризиків, які, як показала остання глобальна криза, призводять до масштабних втрат навіть у розвинених країнах. Крім того, облік ризиків необхідний і для вироблення майбутньої політики на основі адекватного фінансового прогнозування. Огляди міжнародних організацій показують, що моніторинг і звітність щодо ФР, і зокрема з боку фінансової системи, в цілому знаходяться в стадії становлення, проте існує ряд рекомендацій і прикладів кращої практики в даній області.

2 АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ВПЛИВУ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Важливе значення для оцінювання ФР є аналіз бюджетоутворюючих податків. Тому об'єктивність аналізу саме податкових надходжень бюджету є підґрунтям імовірності ідентифікації ФР. Аналіз буде виконуватися на основі даних запланованих і фактичних значень доходів та видатків Державного бюджету поквартально з 2016-2020 рр., де більш детально розглянуто в додатку Б таблиці Б. 1-5 [26,27,28,29,30]. Проведений аналіз показників Державного бюджету на основі відхилень фактичних даних від запланованих показав наступні результати (рис.2.1).

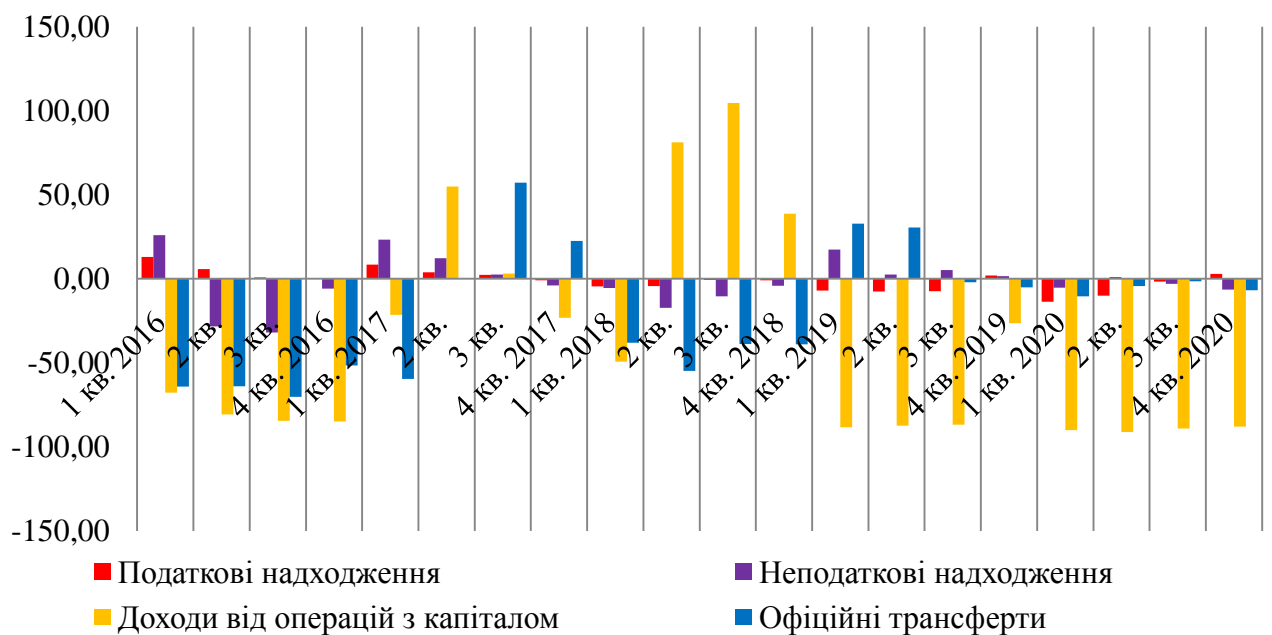

Рисунок 2.1 – Динаміка доходів державного бюджету з 2016-2020 рр.

У дохідній частині податкові надходження мали перевищення фактичних значень від запланованих до 2018 року та в 4 кварталі 2020 року, що дозволяє позитивно оцінити ФР для бюджету з відхиленням на початок періоду 12,97% , тобто з неочікуваною вигодою на 13404,60 млн. грн. та на кінець аналізованого періоду 3,01%, а саме на 24851,7 млн. грн., (зокрема по надходження податків на доходи та внутрішніх податків на товари та послуги). З 2019-2020 рр. відбулося

недовиконання податкових надходжень, що свідчить про негативний вплив ФР (пандемія COVID – 19, спад економіки, зростання безробіття, інфляції тощо). Інші податки та збори на 4 квартал 2017 рік мали найбільш негативне відхилення значень запланованих від фактичних даних на 413,17% (-8819,80 млн. грн.), зокрема відхилення відбулося за рахунок менших надходжень коштів, що передаються до місцевих бюджетів з державного бюджету (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 – Податкові надходження бюджету з 2016-2020 рр.

На 1 квартал 2016 рік рента плата та плата за використання інших природних ресурсів майже вдвічі перевищила фактичні дані на 36,54%, з неочікуваною вигодою на 3381,05 млн. грн., протягом наступних періодів мали негативні значення з відхиленням на 4 квартал 2020 рік (-3,26%), а саме на (-1769,12 млн. грн.).

На рисунку 2.3 зображено більш детальний аналіз по неподаткових надходженнях Державного бюджету. На початок аналізованого періоду доходи від власності та підприємницької діяльності демонстрували негативну динаміку з відхиленням на 3 квартал 2016 рік (-71,99%) з недофінансуванням на (-25748,11 млн. грн.). На 1 квартал 2019 рік спостерігалось значне перевищення фактичних

значень від запланованих на 95,5% (1877,26 млн. грн.), але у наступних періодах знову відбувся спад, що свідчить про нестабільну економічну ситуацію в країні.

Власні надходження бюджетних установ на початок аналізованого періоду мали позитивну динаміку з відхиленням на 19,68% з неочікуваною вигодою на 1085,40 млн. грн., найбільш негативні відхилення спостерігались на 2 квартал 2018 рік (-31,70%) з недофінансуванням на (-8615,42 млн. грн.).

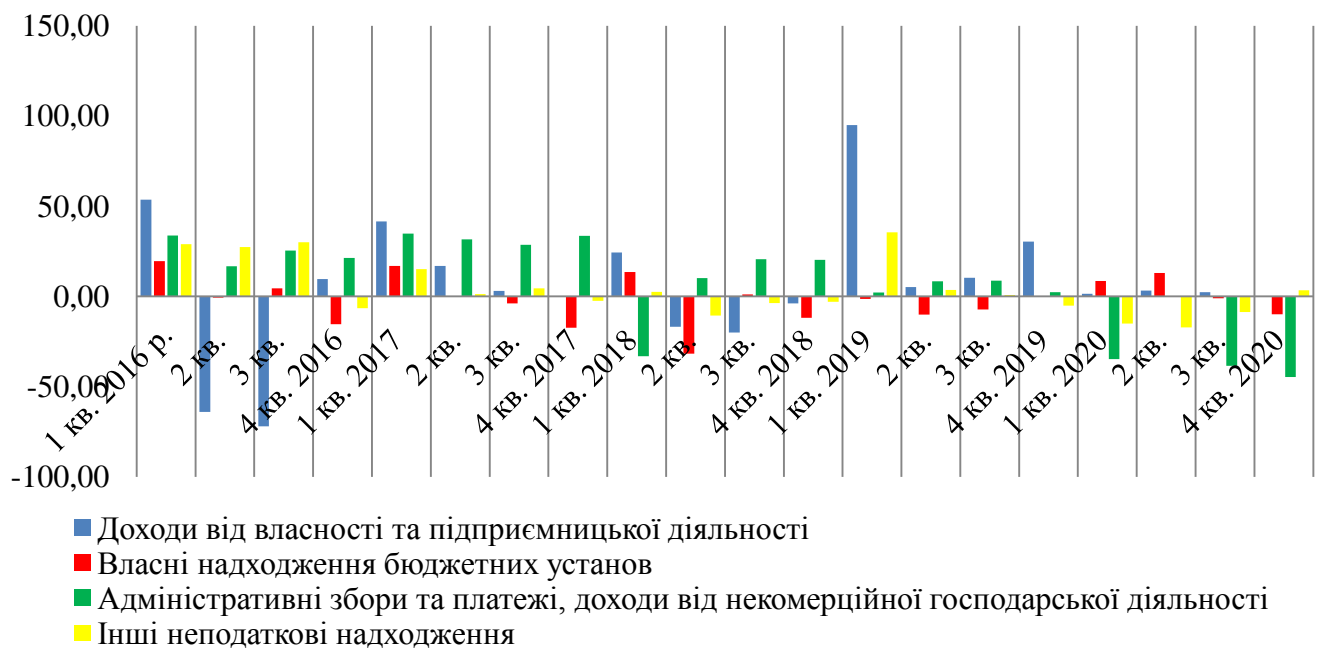

Рисунок 2.3 – Неподаткові надходження бюджету з 2016-2020 рр.

Адміністративні збори та платежі майже за весь аналізований період стабільно йшли з позитивними значеннями, але на 2020 рік також було недовиконання надходжень. На 2 квартал 2020 рік ФР оцінено у межах (-47,37%), тобто з недофінансуванням на (-3898,79 млн. грн.), особливо зменшилися надходження від орендної плати за користування майном бюджетних установ.

Виконання офіційних трансфертів мали негативні відхилення на 2016 рік (-64,11%), з недовиконанням на (-2060,13 млн. грн.), але з 2017 року спостерігалось різке їх зростання на 258,55%, (24397,12 млн. грн.), це пояснюється фактичним надходженням бюджетних коштів до цільового фонду для забезпечення оборони і безпеки держави.

Доходи від операцій з капіталом мали нестабільні надходження. Так, найбільше зростання цього показника було на 3 квартал 2018 рік до 104,70%, тобто на 270,52 млн. грн., за рахунок продажу землі та нематеріальних активів. У 2019-2020 рр. відбувалось постійне недовиконання Державного бюджету за вказаними показниками.

У видатковій частині Державного бюджету капітальні та поточні видатки мали перевищення запланованих значень від фактичних (рис. 2.4).

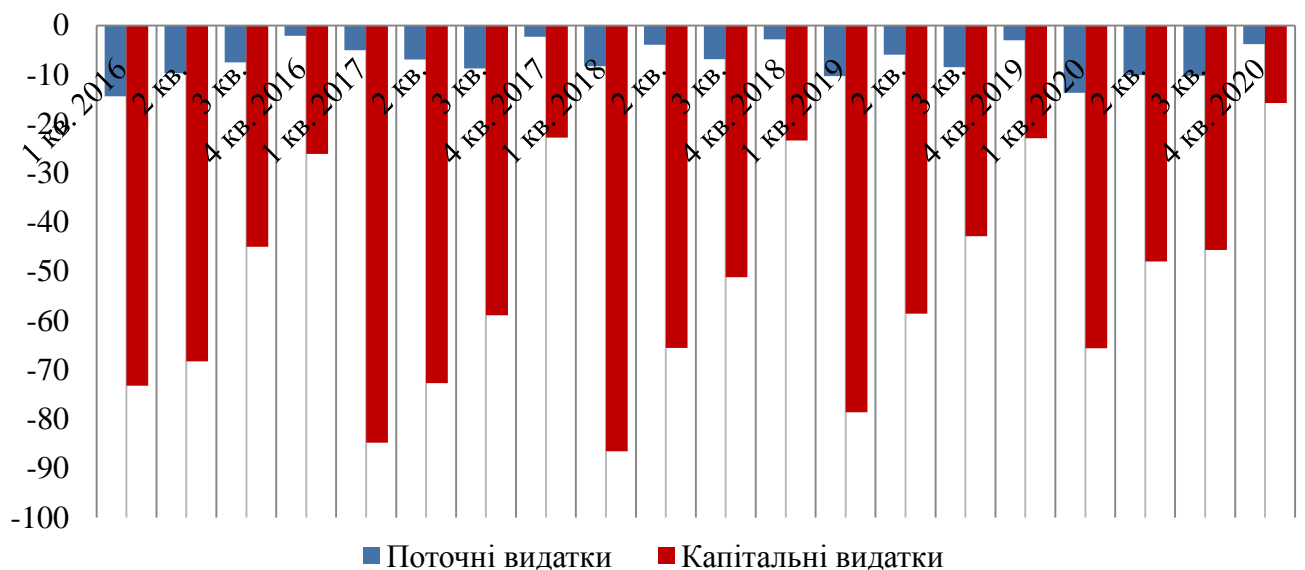

Рисунок 2.4 – Динаміка видатків державного бюджету з 2016-2020 рр.

На початок аналізованого періоду капітальні видатки демонстрували відхилення (-73,18%), а саме на (-4018,17 млн. грн.), найменш негативне відхилення спостерігалось на 4 квартал 2020 рік (-15,79%), але з відхиленням на (-17793,4 млн. грн.). Зокрема, відбувалось не використання видатків на капітальне будівництво, ремонт та реконструкцію житлових приміщень, а також пам'яток культури.

Поточні видатки Державного бюджету мають ширшу класифікацію, тому вважаємо за необхідне зробити детальний аналіз (рис.2.5).

Видатки на використання товарів і послуг мали найбільш негативне відхилення на 1 квартал 2016 рік (-43,20%), з недофінансуванням коштів на (-

10274,93 млн. грн.), найменше відхилення значень простежувалося на 4 квартал 2018 рік (-5,47%), а саме на (-9109,90 млн. грн.). За весь аналізований період видатки на оплату праці і нарахування на заробітну плату суттєвого відхилення не мали, що є позитивним моментом для економіки в цілому.

Обслуговування боргових зобов'язань демонстрували нестабільну динаміку. Так, найбільше відхилення цього показника було на 2 квартал 2019 рік (-16,68%), в сумі (-12146,97 млн. грн.), проте на початок аналізованого періоду фактичні значення майже дорівнювали плановим з відхиленням до (-0,60%), а саме (-587,60 млн. грн.). Поточні трансферти мали найменш відхилення на 3 квартал 2020 рік (-5,60%), з недовиконанням на (-7121,48 млн. грн.), найбільш відхилення демонстрували на 4 квартал 2019 рік (-3,62%), тобто на (-9599,84 млн. грн.), за рахунок недостатності коштів для допомоги підприємствам, установам, урядам іноземних держав та іншим органам державного управління.

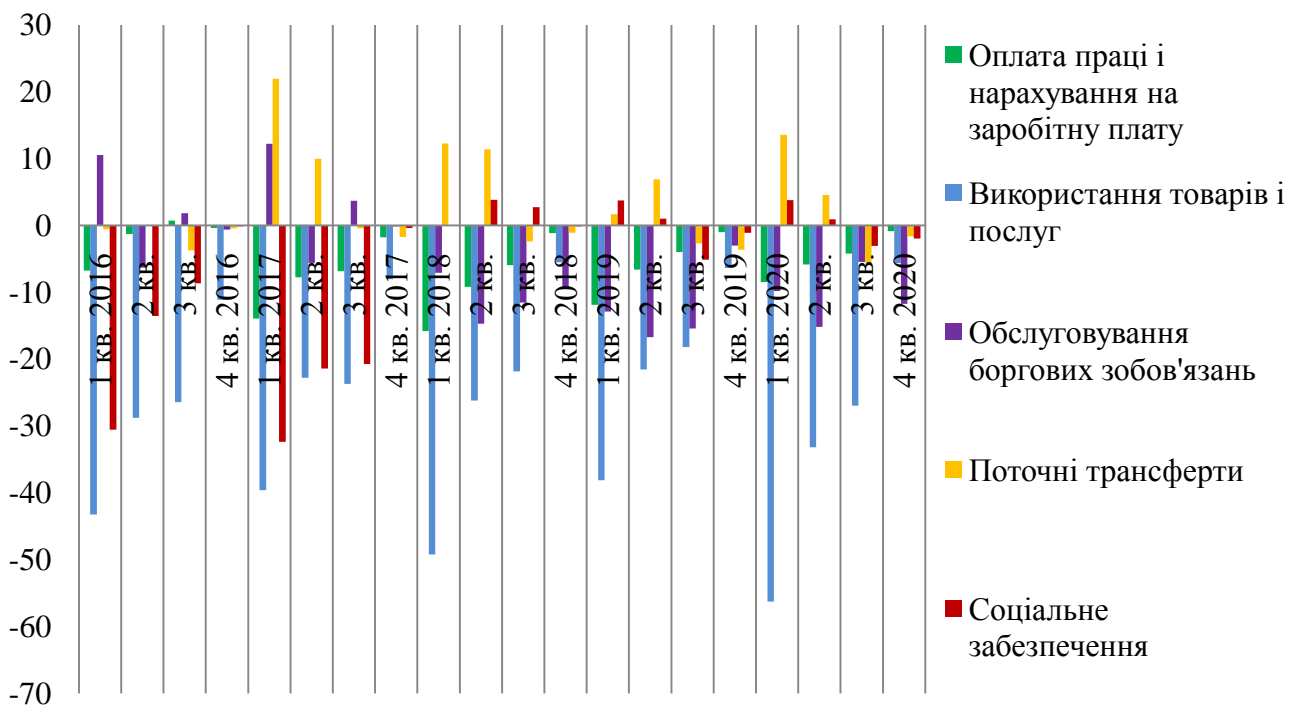

Рисунок 2.5 – Поточні видатки бюджету з 2016-2020 рр.

Видатки на соціальне забезпечення демонстрували на 2016-2017 рр. перевищення планових значень від фактичних, зокрема на 1 квартал 2016 рік відхилення мали (-30,51%), з недовиконанням коштів на (-11800,30 млн. грн.), на

кінець 2017 року ситуація покращилася зі значенням (-0,13%), а саме з відхиленням на (-201,35 млн. грн.). В наступних періодах мали незначні відхилення, порівнюючи з минулими кварталами.

Для повного аналізу видаткової частини Державного бюджету України проаналізуємо за функціональною класифікацією видатків та кредитування бюджету з 2016-2020 рр., детальний аналіз наведений в додатку Б таблиці 6-10 [26,27,28,29,30]. У видатковій частині планові значення перевищували фактичні з 2016-2020 рр., тобто спостерігалось недовиконання коштів. Особливо на видатки житлово-комунального господарства, де відхилення найбільше мали на 1 квартал 2019 рік до (-93,82%). Видатки на охорону навколишнього природного середовища та соціальний захист та соціальне забезпечення демонстрували найменші відхилення фактичних даних від запланованих, що є позитивним моментом.

Потрібно зазначити, що на 2020 рік видатки за функціональною класифікацією на загальнодержавні функції та оборону великих відхилень значень фактичних від запланованих не мали, що свідчить про майже покращення ситуації в економіці. Видатки на міжбюджетні трансферти на 1 квартал 2020 рік мали відхилення до (-0,05%), але в наступних періодах фактичні значення зменшувалися порівняно з плановими.

Таким чином видаткова частина державного бюджету засвідчила себе з негативної сторони. Так, як відбувалося недофінансування на більшість установ, організацій та інші сфери.

В ході аналізу ФР доцільно проаналізувати борг та дефіцит Державного бюджету поквартально з 2016-2020 рр. Проаналізуємо відсоткове відношення доходів, видатків, боргу та дефіциту Державного бюджету України до ВВП з 2016-2020 рр. Загальна таблиця аналізу ФР представлена в додатку Б таблиці 11 [31,32,33].

На рисунку 2.6 представлено загальну динаміку подержавних доходів. Аналіз свідчить, що на 4 квартал 2019 рік спостерігалось найменше відсоткове відношення доходів, як планових так і фактичних до ВВП (відповідно 14,33% та

14,10%), зокрема така ситуація відбулася через застій економіки. В наступних періодах спостерігалось різке зростання, і на 2 квартал 2019 рік мали найбільший обсяг планових доходів у 32,27% до ВВП, далі ситуація знову погіршилася, що свідчить про нестабільність економіки.

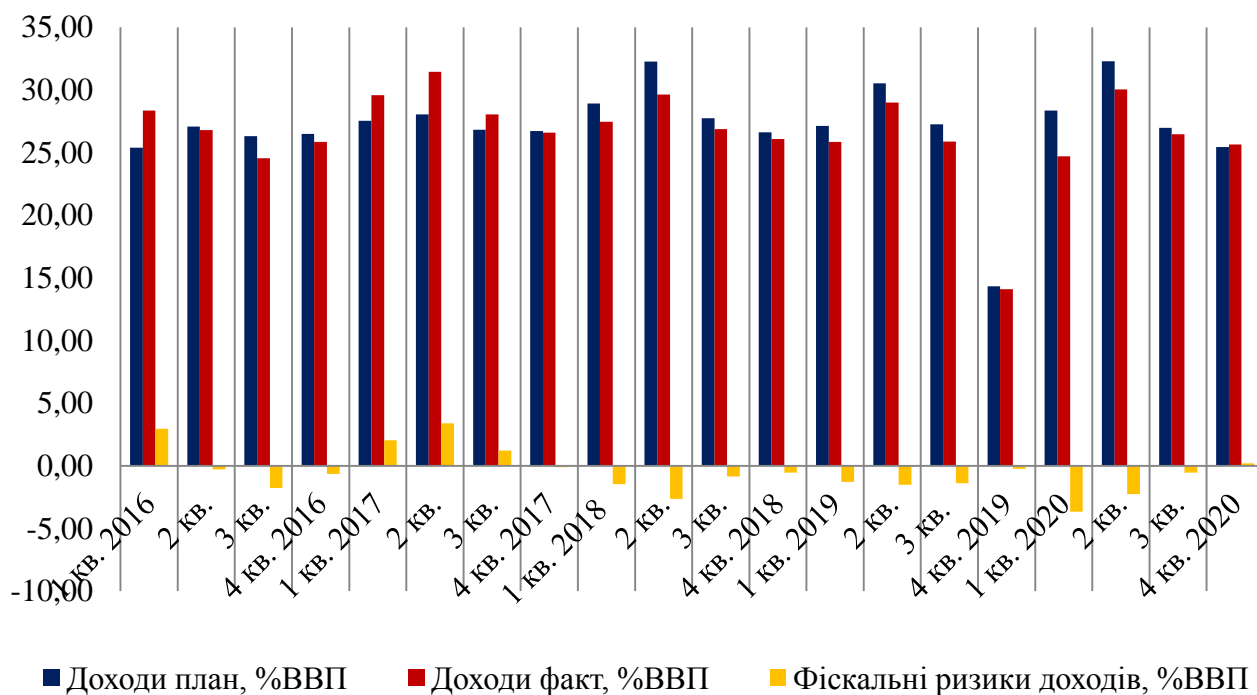

Рисунок 2.6 – Динаміка доходів державного бюджету з 2016-2020 рр., %ВВП

Таким чином ФР доходів до ВВП оцінено було найбільше на 2 квартал 2017 рік 3,41%, в наступних аналізованих періодах спостерігалось негативне значення в найбільшому розмірі до (-3,46% до ВВП).

Видаткова частина Державного бюджету до ВВП демонструвала стабільну динаміку, тобто на перші квартали мали найбільший ВВП в наступних періодах поступове його спадіння (рис. 2.7).

На 1 квартал 2016 рік простежувалося найбільший обсяг видаткової частини за планом до ВВП у розмірі 36,76%, найменш значення мали на 4 квартал 2019 рік до 28,40%. У фактичних значеннях видатків мали найбільший обсяг на 1 квартал 2017 рік до 31,23% та найменш на 3 квартал 2019 рік у 26,54% до ВВП.

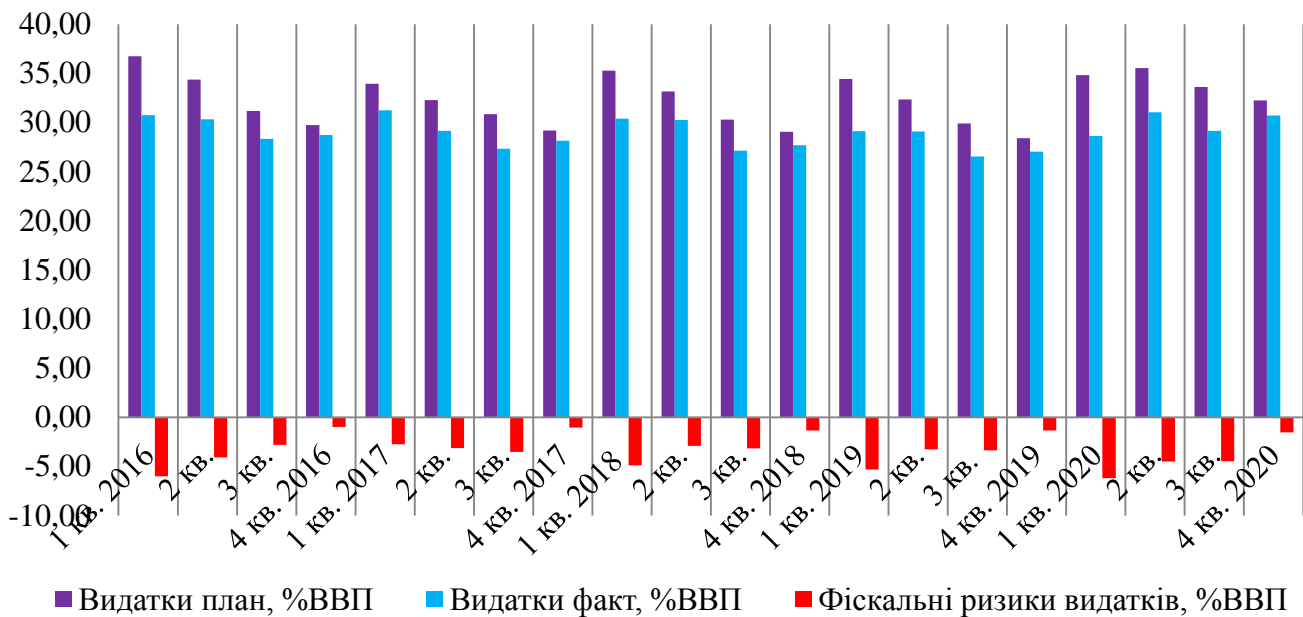

Рисунок 2.7 – Динаміка видатків державного бюджету з 2016-2020 рр., %ВВП

ФР видатків мали негативні значення до ВВП. На 1 квартал 2020 рік спостерігалось найбільше відсоткове відношення ФР видатків у (-6,19%) до ВВП, на 4 квартал 2016 рік мали найменший ВВП до (-0,99%).

Проаналізуємо дефіцит та борг Державного бюджету України до ВВП (рис.2.8).

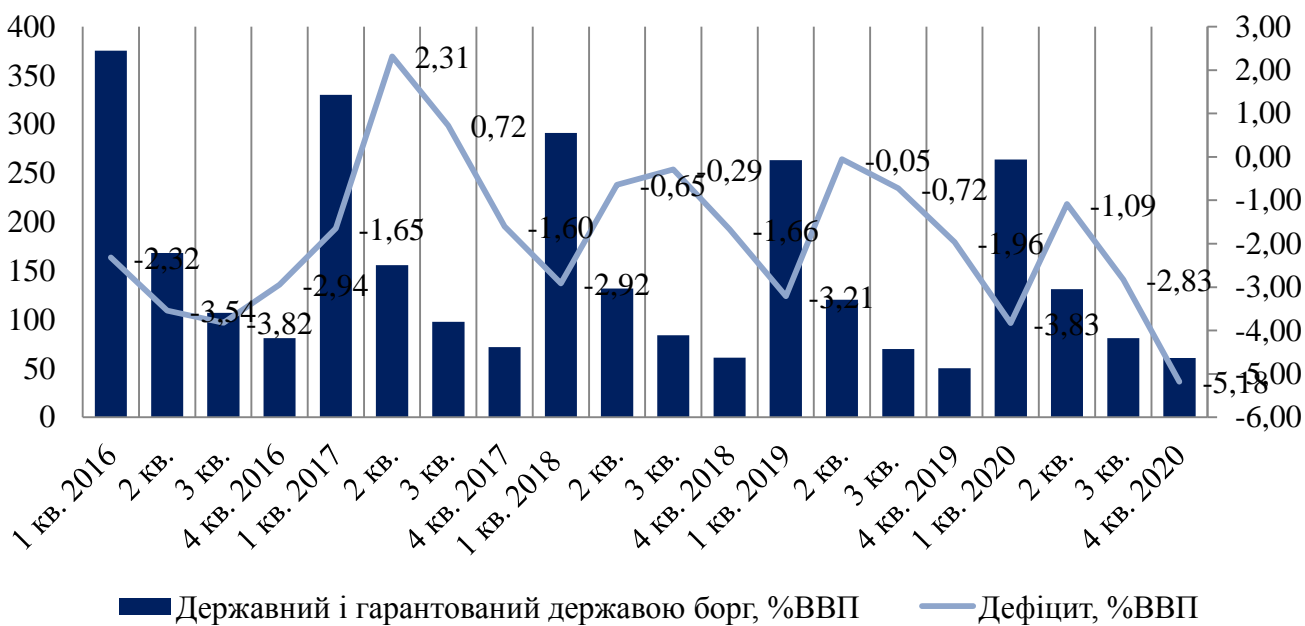

Рисунок 2.8 – Динаміка дефіциту та боргу державного бюджету з 2016-2020 рр.

На 1 квартал 2016 мали найбільший обсяг боргу до ВВП в розмірі 375,38%, що є дуже завищеним показником для країни в цілому. В наступних періодах обсяг боргу поступово почав зменшуватися, лише на перші квартали в усіх періодах були високі значення. Так, на 4 квартал 2019 рік спостерігався найменший обсяг боргу у 50,98% до ВВП.

Потрібно відмітити, те що був наявний профіцит на 2-3 квартали 2017 роки, відповідно 2,31% та 0,72%, що свідчить про перевищення доходів над видатками, але у наступних періодах простежувався дефіцит. З 2018 року поступово почав зростати дефіцит. На 1 квартал 2019 рік мали його у розмірі (-3,21% до ВВП), але на 4 квартал 2019 рік зменшився до (-1.96% до ВВП), що свідчить про зростання надходжень до бюджету.

В ході аналізу доходів, видатків, боргу та дефіциту Державного бюджету України до ВВП наведемо загальну таблицю по всім показникам, але тільки по рокам з 2016-2020 рр. (рис. 2.9).

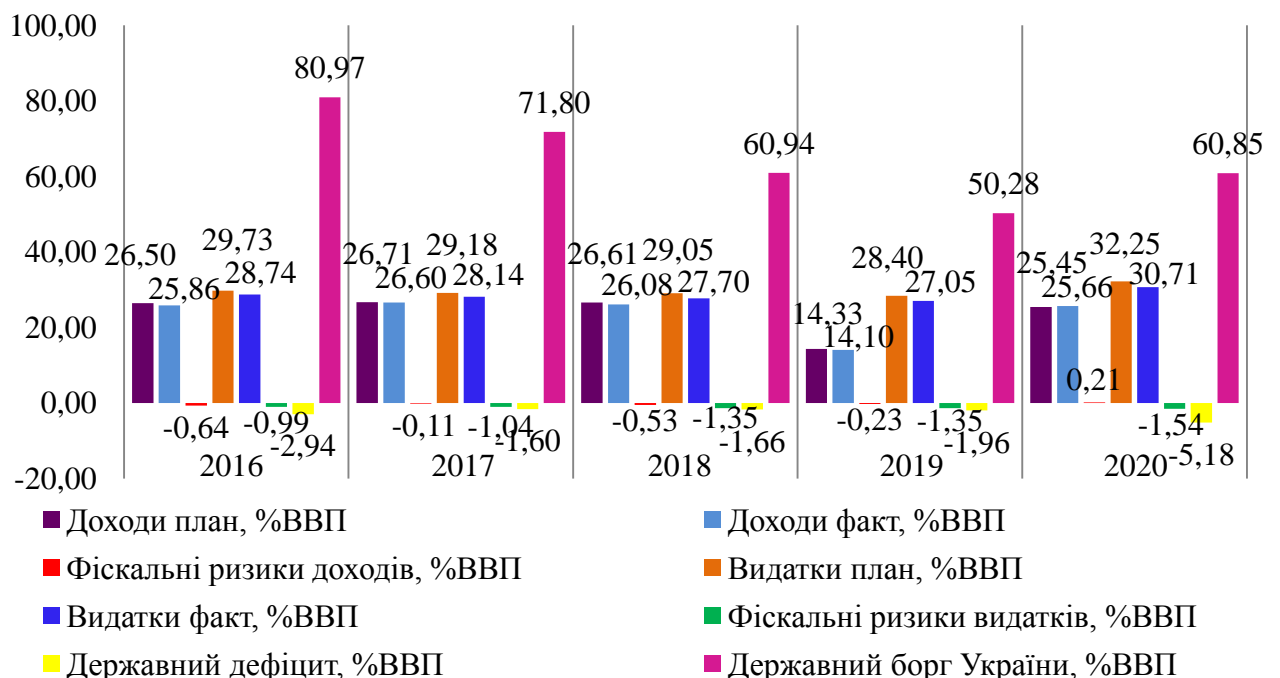

Рисунок 2.9 – Загальна динаміка доходів, видатків, боргу та дефіциту Державного бюджету з 2016-2020 рр.,%ВВП

Згідно зі статтею 18 Бюджетного кодексу України загальний обсяг

державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 60% річного номінального обсягу ВВП України [34]. В даному аналізованому періоді державний борг України займав найбільший обсяг серед представлених показників. Перевищення даного показника відбулося на 2016-2017 рр. відповідно в обсязі 80,97% та 71,80% до ВВП.

Економісти доводять, що допустима величина бюджетного дефіциту не може перевищувати 3-5% до ВВП [35]. В даному аналізі простежувалося перевищення в декількох періодах, зокрема на 2020 рік мали обсяг (-5,18%) ВВП, про це свідчить ситуація з зростанням інфляції, спадом економіки, недофінансуванням бюджету.

Основним фіскальним ризиком невиконання планових показників надходжень до державних (місцевих) бюджетів стало поширення коронавірусної хвороби і запровадження у зв'язку з цим ряду обмежувальних заходів та режимів карантину [36].

Таким чином, для ефективного та комплексного підходу до аналізу та управління ФР необхідні надійні інституційні механізми. Суб'єкт господарювання для повноцінного інформування про проведення фіскальної політики повинен мати доступ до усієї відповідної інформації про ФР та враховувати ці ризики при формуванні фіскальних цілей, а також активно контролювати розвиток цих ризиків.

Підсумкова звітність про ФР важлива для повного розуміння потенційних загроз у фіскальному становищу країни та комплексного підходу до управління ризиками. Це дозволяє провести оцінку ризику в уряді та визначити систематичні взаємозв'язки та взаємодії між ризиками. Сприяти кращому розумінню справжнього стану державних фінансів, побудувати підтримку розсудливої фіскальної політики, призвести до кращого зменшення ризиків, посилити відповідальність за управління ризиками та сприяти кращому реагуванню політики.

3 ОЦІНЮВАННЯ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ В ДЕРЖАВНОМУ БЮДЖЕТІ УКРАЇНИ

В українському законодавстві є методичне забезпечення щодо оцінювання та управління ФР, яке покладено на Міністерство України № 351 від 24.04 2019 р. Ця Методика встановлює механізм визначення можливого вартісного впливу ФР на показники державного бюджету та визначає види ФР, які підлягають оцінці, органи, відповідальні за проведення такої оцінки, та порядок її проведення, заходи з мінімізації ФР. ФР виражаються в абсолютних цифрах або у відсотках до ВВП [1].

МінФін наводить оцінку ФР, які пов'язані з: макроекономічним середовищем; державними гарантіями (невиконання позичальником боргових зобов'язань); діяльністю суб'єктів господарювання на державному секторі економіки, на фінансовому секторі та інші виникнення ризиків. Загальна оцінка ФР представлена в додатку В таблиця В.1 [1].

З точки зору конкретних методів оцінювання ФР і показників фіскальної стійкості найбільший інтерес представляє досвід країн Євросоюзу (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Методика оцінювання фіскальних ризиків за індикаторами фіскальної стійкості [37].

Показники	Призначення	Порогові значення
Індикатор S_0	призначений для виявлення проблем, пов'язаних з фіскальною стійкістю, включаючи конкурентоспроможність в короткостроковому періоді (горизонт – один рік).	порогові значення не виявлено
Індикатор S_1	показує необхідність зусиль при здійсненні фіскального коригування для поліпшення структурного первинного балансу і доведення співвідношення боргу в 60% від ВВП до 2030 р	якщо значення менше нуля, країні присвоюється низький рівень ризику; якщо значення знаходиться між 0 і 3 присвоюється середній рівень ризику; якщо значення більше 3 присвоюється високий рівень ризику
Індикатор S_2	показує коригування поточного структурного первинного балансу, необхідну для відповідності між часового бюджетного обмеження нескінченного горизонту, тобто на значно триваліший період часу (2060 року і далі).	якщо значення індикатора менше 2, то присвоюється низький ризик; якщо значення знаходиться між 2 і 6, то присвоюється середній ризик; якщо значення більше ніж 6, то присвоюється високий ризик.

Для оцінювання ризиків країн Європейського Союзу сформовані показники за періодом їх оцінки: короткострокові (індикатор S_0), довгострокові (індикатор S_2) та середньострокові (індикатор S_1). Кожен показник має тривалість часу (найменший період часу в індикаторі стійкості S_0 , а найбільший в індикаторі S_2). Розрахунки показників є різними, на відмінну від попередніх показників – індикатор S_2 не має кінцевої точки величини боргу, тому і не враховує коригування для скорочення боргу. Методика є уніфікованою що дозволяє зіставляти показники ФР стабільності бюджетної системи однієї країни до іншої.

Системно підійдемо до розгляду методів оцінювання ФР зарубіжних країн. Детально проаналізований підхід до управління кожної з країн: Австралії, Фінляндії, Нідерландів, Нової Зеландії та Великобританії в додатку В таблиці В.2 [21].

Методика оцінки ФР заснована на аналізі чинників, що впливають на виконання бюджету. Визначається еластичність фіскальних змінних від відхилення конкретного фактора. Такий аналіз дозволяє зрозуміти причини поточних тенденцій в бюджетному процесі і прогнозувати ризики в середньо- і довгостроковій перспективі.

Таким чином, для подальшого розвитку управління ФР, необхідно продовжити формування методичної бази, яка регламентує моніторинг і оцінювання ФР, освоїти складання середньо- і довгострокових прогнозів ФР та розробити механізм впровадження результатів оцінки ФР державних підприємств в бюджетний процес.

Детально підійдемо до статистичного оцінюванню ФР доходів та видатків, боргу, дефіциту по роках для більш точного аналізу, з 2016-2020 рр. Проведемо їхнє групування за допомогою формули Стерджеса [38], де визначимо оптимальну кількість інтервалів. Вихідні дані по ФР доходів та видатків, боргу, дефіциту представлені в таблиці 3.2.

Короткострокове прогнозування державного дефіциту за розрахунками повинен мати такі приблизні значення на 2021 рік (-256540,51 млн. грн.), на 2022 рік (-36458,41 млн. грн.) та на 2023 рік (-472628,31 млн. грн.). У відношенні до ВВП дефіцит на майбутні періоди буде перевищувати нормативне значення 3-5%. За розрахунками дефіцит на 2021 рік складатиме (-4,48% до ВВП), а на 2023 рік (-5,57% до ВВП).

Прогнозування боргу засвідчує нам про поступове його зростання (рис. 3.4).

Рисунок 3.4 – Прогнозування державного і гарантованого державою боргу на 2021-2023 рр., млн. грн.

На 2021 рік відбуватиметься збільшення за розрахунками до 2551935,60 млн. грн., на 2022 рік до 2708531,64 млн. грн. та 2023 рік до 3442501,51 млн. грн. У відсотковому відношенні до ВВП борг демонструватиме за розрахунками позитивну динаміку, так як не перевищуватиме 60%. На 2021 рік демонструватиме 47,31% до ВВП та на 2023 рік до 39,11%.

Таким чином, за методом екстраполяції були знайдені майбутні значення ФР доходів та видатків, боргу, дефіциту на 2021-2023 рр. Підсумки зробленого статистичного оцінювання ситуації в бюджеті на майбутні періоди визнають необхідність і потребу застосування статистичного способу екстраполяції для аналізу системи бюджету. Можливе проведення управлінських висновків щодо

збільшення продуктивності формування Державного бюджету України в належних періодах. Результати статистичного аналізу дозволяють підійти до висновку, що потрібно посилити механізми моніторингу та управління ризиками.

Для України залишається актуальне питання оцінювання ФР. Умови економічної невизначеності призводять до створення суттєвих ФР та їх об'єктивного впливу на показники Державного бюджету. Необхідно аналізувати причини виникнення ризику і забезпечити ефективну координацію прийняття фіскальних рішень у сфері державних фінансів.

ВИСНОВКИ

Протягом останніх двох десятиліть фінансовий ризик відіграє значну роль в державних фінансах. Через значні кризи, які сколихнули не одну економіку країни, поширювалися великі приховані ризики як в державному так і в місцевому бюджетах. В бюджеті ризики виникають здебільшого через відхилення запланованих значень від очікуваних. Видатки, доходи, дефіцит та борг все це є ризики, які призводять до великих наслідків в економіці.

Пандемія COVID-19 впливає на державні фінанси країн через збільшення витрат та зменшення доходів, а також через умовні зобов'язання, що перетворюються на фактичні зобов'язання. Уряд повинен розуміти, як фінансові ризики можуть вплинути на державні фінанси загалом. Здебільшого виявляються через різке погіршення макроекономічних умов, різкого зниження цін на товари та значні знецінення валюти.

Звітність про фінансові ризики є важливою для повного розуміння потенційних загроз фінансовому становищу країни та комплексного підходу до управління фінансовими ризиками. Тому що, дозволяє провести оцінку ризику в уряді та визначити систематичні взаємозв'язки та взаємодії між ризиками, що полегшує вивчення того, компенсують чи посилюють один одного ризики, що походять від різних джерел. В результаті появиться можливість побудувати підтримку розсудливої фінансової політики, посилити відповідальність за управління ризиками та сприяти кращим реакціям політики.

Для підвищення прозорості уряду повинні розкривати свої стратегії управління ризиками. Стратегії повинні визначати умови, за яких уряд готовий прийняти конкретні фінансові ризики (наприклад, для подолання ринкових невдач), визначити рівень ризику, який він готовий нести та інструменти, які можна використовувати для управління ризиками.

Прозорість у розкритті фінансових ризиків суттєво сприяє моніторингу та зменшенню цих ризиків. Уряди повинні інвестувати в розуміння впливу різних змін у макроекономічних та фінансових умовах на їхній бюджет, а також у

визначення та кількісну оцінку основних умовних зобов'язань. Початкова увага повинна бути зосереджена на великих предметах з високою ймовірністю виникнення ризику; слід враховувати як явні, так і неявні умовні зобов'язання.

Таким чином, систематизовано теоретичні засади фіскального ризику та ідентифіковано в бюджетній, податковій, митній сферах. Запропоновано концептуальну основу фіскальних ризиків (мета, об'єкт, предмет, функції, принципи, завдання, інструменти та види ризиків у бюджетній, податковій та митній системі). Проаналізовано та систематизовано зарубіжний досвід щодо фіскальних ризиків (види, джерела виникнення ризиків та їхня методологія оцінювання).

Проведено детальний аналіз фіскальних ризиків в дохідній та видатковій частині Державного бюджету України, а також проаналізовано державний дефіцит та борг з 2016-2020 рр. Оцінено фіскальні ризики за рівнем впливу на показники бюджету. За допомогою формули Стерджеса здійснено метод аналітичного угруповання використовуючи нерівні інтервали, де найвищий рівень у фіскальних ризиках доходів від (-443,37 – 8701,97), видатків з (37329,09 – (-23663,86)), дефіциту мали інтервал високий від (-104265,1 – (-47849,6)), боргу – від (2344543,30 – 2551935,60). На завершальному етапі було проведено прогнозування фіскальних ризиків на середньостроковий період відповідно до сучасної моделі бюджетного процесу в Україні. Розрахунки засвідчили на майбутні три періоди зростання дефіциту понад 5% до ВВП, проте зниження боргу до 40% ВВП, що є позитивним моментом. Варто зазначити що фіскальні ризики доходів та видатків державного бюджету, будуть зростати до 0,47% до ВВП (доходи) та -1,89% до ВВП (видатки).

Отже, для того, щоб запобігти виникненню небажаних фіскальних ризиків потрібно посилити контроль з боку уряду над управлінням ризику. Ретельно проводити аналіз звітності доходів та видатків, вміти вчасно спрогнозувати виникненню ризику та зменшувати витрати пов'язані з ризиком. Правильно застосовувати принципи щодо боротьби з ризиками. Створювати додаткові резервні фонди для перестраховування, в разі виникненню фіскальних ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний Кодекс України. Кабінет Міністрів України. Постанова від 24 квітня 2019 року № 351 Київ Про затвердження Методики оцінювання фіскальних ризиків URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 15.02.21).
2. Гасанов С. С. Фіскальні ризики та фіскальне таргетування в системі управління державними фінансами за умов інституціональної невизначеності. *Наукові праці НДФІ* 017 № 2 (79) DOI: http://npndfi.org.ua/docs/NP_17_02_005_uk.pdf (дата звернення 15.02.21).
3. Aliona Cebotari. Fiscal risks: sources, disclosure, and management, 2008. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/dp/2009/dp0901.pdf> (дата звернення 15.02.21).
4. Marco Cangiano, Teresa Curristine, and Michel Lazare. Public financial management and its emerging architecture. 2013. URL: <https://www.elibrary.imf.org/downloadpdf/books/071/20033-9781475531091-en/20033-9781475531091-en-book.xml> (дата звернення 15. 02. 21).
5. International monetary fund. Fiscal affairs dept. Pillar iii: fiscal risk analysis and management, 2018 DOI: <https://doi.org/10.5089/9781484331859.069> (дата звернення 15.02.21).
6. OECD Best Practices for Managing Fiscal Risks. Organisation for Economic Co operation and Development, 2020. URL: [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/SBO\(2020\)6&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/SBO(2020)6&docLanguage=En) (дата звернення 16.02.21).
7. Піменов Н. А. Фіскальні ризики в системі податкової безпеки підприємств і держави. *Журнал «Податки»*, 2010 N 4. DOI: <https://wiseeconomist.ru/poleznoe/61579-fiskalnye-riski-sisteme-nalogovoj-bezopasnosti-predpriyatij-gosudarstva#:~:text=%> (дата звернення 18.02.21).

8. Murray Petrie. *Managing Fiscal Risk*. 2013. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1057/9781137315304_29 (дата звернення 18.02.21).
9. Велієв, З. Т. Методологічні основи фіскального ризику. *Економічна наука і практика*. 2013. С. 32-33. DOI: <https://moluch.ru/conf/econ/archive/75/3197/> (дата звернення: 12.02.2021).
10. Сорокіна Т.В. Бюджетні ризики: теорія та методика оцінки, 2019. DOI: http://edoc.bseu.by:8080/bitstream/edoc/84329/1/Sorokina_467_473.pdf (дата звернення 16.02.21).
11. Городецька Т.Е., Лень Д.М. Фіскальні ризики формування доходів місцевих бюджетів. *Інфраструктура ринку*. 2019. DOI: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/28_2019_ukr/42.pdf (дата звернення 16.02.21).
12. Постанова Ради Міністрів Білорусії від 12 березня 2020 р. №143. Про державну програму "Управління державними фінансами і регулювання фінансового ринку "на 2020 рік і на період до 2025 року. URL: http://www.minfin.gov.by/upload/bp/act/postsm_120320_143.pdf (дата звернення 16.02.21).
13. Тарасюк Г.М., Поліщук Д.І. Управління підприємницькими ризиками в процесі обґрунтування господарських рішень *Вісник ЖДТУ*. 2015. № 1 (71) DOI: <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/50173/46203> (дата звернення 27.02.03).
14. Десятнюк О. Ризики фіскальної політики як загроза макроекономічній стабільності держави. *Світ фінансів*. 2012 р. DOI: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/18550/1/%D0%94%D0%B5%D1%81%D1%8F%D1%82%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9E..pdf> (дата звернення 27.02.03).
15. Мамчин М.М., Мних О.Б., Паробецька І.М. Конспект лекцій для студентів базового напрямку 0502« Менеджмент». 2009 р. URL: <https://studfile.net/preview/5199105/page:3/#5199105> (дата звернення 27.02.03).

16. Лозовицький С. П. Внутрішній аудит. Суть ризику. Навчальні матеріали онлайн. 2015 р. 339 с. URL: https://pidru4niki.com/91155/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/sut_riziku (дата звернення 28.02.03).
17. Білявська О.Б. Концептуальні принципи управління ризиками в державному управлінні. *Журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток»* 2010. № 6. DOI: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=147> (дата звернення 07.03.21).
18. Боровик М. В. Ризик-менеджмент : конспект лекцій для студентів магістратури усіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент . 2018. 65 с. URL: <https://www03.core.ac.uk/download/pdf/154806591.pdf> (дата звернення 12.03.21).
19. Бюджетний кодекс України. Стаття 7. Принципи бюджетної системи України від 20.09.2015, підстава - 700-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20150920#Text> (дата звернення 12.03.21).
20. Податковий кодекс України. Стаття 4. Основні засади податкового законодавства України від 23.04.2021, підстава - 1383-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 12.03.21).
21. OECD . Working Party of Senior Budget Officials. Managing Fiscal Risks. 2020 р. URL: [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/SBO\(2020\)7&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/SBO(2020)7&docLanguage=En) (дата звернення 12.03.21).
22. Міністерство Фінансів України. Інформація про фіскальні ризики та їх вплив на показники державного бюджету, 2020. URL: <https://mof.gov.ua/uk/zvity> (дата звернення 12.03.21).
23. Тетяна Г. Мисник, Олександр В. Безкровний, Юлія О. Романченко. Податкові ризики: характеристика та шляхи мінімізації. 2016 р. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/150/1/STATTYa_Z_MISNIK.PDF (дата звернення 12.03.21).

24. Бондарук О.С.1 Бюджетні ризики та їх вплив на фінансову безпеку. 2016 р. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/download/3122/2803 (дата звернення 12.03.21).

25. А.В. Тодошук Національний університет “Львівська політехніка” Класифікація митних ризиків та причини їх виникнення у діяльності машинобудівних підприємств. 2013 р. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/26247/1/18-123-128.pdf> (дата звернення 12.03.21).

26. Державна казначейська служба України. Річна звітність. Квартальна звітність. 2016 р. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/2016> (дата звернення 15.04.21).

27. Державна казначейська служба України. Річна звітність. Квартальна звітність. 2017 р. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/2017> (дата звернення 15.04.21).

28. Державна казначейська служба України. Річна звітність. Квартальна звітність. 2018 р. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/20182017> (дата звернення 15.04.21).

29. Державна казначейська служба України. Річна звітність. Квартальна звітність. 2019 р. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/2019-9> (дата звернення 15.04.21).

30. Державна казначейська служба України. Річна звітність. Квартальна звітність. 2020 р. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/2020-11> (дата звернення 15.04.21).

31. Мінфін. Виконання Державного бюджету України. Державний дефіцит. 2021 р. URL: <https://index.minfin.com.ua/finance/budget/gov/2016/> (дата звернення 15.05.21).

32. Мінфін Державний та гарантований державою борг України. 2021 р. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/> (дата звернення 15.05.21).

33. Валовий регіональний продукт в Україні. 2021 р. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/> (дата звернення 15.05.21).

34. Рада національного банку України. Рішення від 30.10.2018 №48-рд. Вплив політики державних запозичень та податкової політики на стан грошово кредитної сфери України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr048500-18#Text> (дата звернення 15.05.21).

35. Юрисконсульт. Народний правовий портал. Стаття 14. Дефіцит та профіцит бюджету, залишок бюджетних коштів URL: <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/bku/92-bku/4252-14.html> (дата звернення 15.05.21).

36. Рябушка Л.Б., Пахненко О.М., Куліш О.В. Фіскальні ризики виконання бюджету міста Суми у зв'язку з поширенням COVID-19 *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»* 2020. № 3. С.174-181 DOI: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80933/1/Riabushka_%20local_budget.pdf (дата звернення 17.05.21).

37. European Commission. (2012). Fiscal Sustainability Report URL: https://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/ee-2012-8_en.pdf (дата звернення 17.05.21).

38. Статистичне спостереження. Основні поняття. 2014. URL: <https://www.kursoteka.ru/course/6209/lesson/22998/unit/55490> (дата звернення 17.05.21).

39. Васнецов С.А. Статистика. Статистика: Навчальний посібник. 2001. 170 с. URL: <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook096/01/part-003.htm> (дата звернення 17.05.21).

40. Студентська бібліотека. Сутність методу екстраполяції трендів. 2000. URL: <https://buklib.net/books/31299/> (дата звернення 16.05.21).

41. Фатюха Н.Г. Прогнозування доходної частини місцевих бюджетів Запорізької області. *Журнал Ефективна економіка* № 12, 2012 УДК 336.14(477.64) DOI: : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1611> (дата звернення 16.05.21).

ДОДАТОК А

СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ «ФІСКАЛЬНІ РИЗИКИ»

Таблиця А.1 – Методичні підходи до трактування сутності категорії «фіскальні ризики»

№	Автор	Трактування
1	Бюджетний Кодекс України	Фіскальні ризики це чинники (включаючи умовні зобов'язання та квазіфіскальні операції), що можуть призводити до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету, відповідно спричинити збільшення дефіциту бюджету та державного (місцевого) боргу порівняно з плановими бюджетними показниками [1].
2	Гасанов С. С.	Фіскальні ризики – це в широкому контексті трактуються як події або обставини, які можуть негативно вплинути на стан фіскальної системи (включаючи бюджетну, податкову та митну системи), стан і стійкість державних фінансів загалом [2].
3	Міжнародний Валютний Фонд	Фіскальні ризики – це вплив уряду на події чи обставини, які можуть спричинити коротко- та середньострокову мінливість загального рівня доходів, витрат, фіскального балансу та вартості активів та пасивів [3].
4	М. Канджано, Тереза Керрістін та Мішель Лазар	Фіскальні ризики – визначаються як можливість коротко- та середньострокових відхилень у фіскальних змінних порівняно з тим, що передбачалося в урядовому бюджеті від інших фіскальних прогнозів [4]
5	Міжнародний Валютний Фонд. Відділ фіскальних справ	Фіскальні ризики – це фактори, які можуть спричинити відмінність фіскальних результатів від очікувань конкретних фіскальних ризиків, інституційних ризиків та умовних зобов'язань [5]
6	Організація економічного співробітництва та розвитку	Фіскальні ризики – це термін, що використовується для позначення джерел потенційно великих відхилень від фіскальних прогноз [6]
7	Піменов Н.А	Фіскальні ризики – це можливість (погроза) фінансових та інших втрат, пов'язаних з формуванням і витрачанням централізованих фондів грошових коштів держави для учасників бюджетно-податкових правовідносин [7].
8	Мюррей Петрі	Фіскальні ризики – це можливість коротко- та середньострокових відхилень у фіскальних змінних порівняно з тим, що передбачалось у державний бюджет або інший фіскальний прогноз [8].
9	Велієв З.	Фіскальні ризики – це форма фінансового ризику, в більшості випадків використовується урядом під час оцінки бюджетної політики [9].

Продовження таблиці А. 1

№	Автор	Трактування
10	Сорокіна Т.	Фіскальні ризики – ймовірність зазнати фінансових втрат, пов'язані з процесом обчислення і сплати доходів до бюджету [10].
11	Городецька Т.Е., Лень Д.М.	Фіскальні ризики – є один з основних факторів, які здійснюють вплив на надходження до місцевих бюджетів [11].
12	Міністерство фінансів Білорусії	Фіскальні ризики – це грошове вираження відхилення прогнозованих бюджетних (податкових) надходжень від встановлених відповідно до законодавства зобов'язань підприємств перед республіканським і (або) місцевими бюджетами (далі - бюджет), а також можливі витрати бюджету по виконанню гарантій по кредитах [12].

Таблиця А.2 – Декомпозиційний аналіз економічної сутності поняття «фіскальні ризики»

Аспект поняття	Порядковий номер визначення												Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Відхилення фіскальних результатів	+				+	+							+	4
Ймовірність зазнати фінансових втрат							+			+				2
Різновид фінансового ризику									+					1
Негативний вплив на стан фіскальної системи (включаючи бюджетну, податкову та митну системи)		+												1
Спричиняють коротко- та середньострокову мінливість загального рівня доходів, витрат			+	+				+						3
Впливають на надходження до місцевих бюджетів											+			1

Таблиця А.3 – Види фіскальних ризиків за методологією ОЕСР [6]

Види	Характеристика	Країна
Макроекономічні ризики	Реальна економіка (ВВП, торгівля, споживання домашнім господарством)	Австралія
	Реальна економіка (ВВП, торгівля, інфляція, безробіття), склад державних активів (реальні активи, фінансові активи, державні активи в компаніях, що котируються на біржі)	Фінляндія, Україна
	Реальна економіка (ВВП, торгівля, продуктивність), середовище (загрози біозахисту, нестабільність державних інвестицій)	Нова Зеландія
	Відсотки за боргом (процентна ставка, кредит, ліквідність та іноземна валюта)	Нідерланди
	Макроекономіка (зростання випуску продукції, спад, склад діяльності / ВВП), фінансовий сектор (витрати на виплату коштів, непрямі фіскальні витрати, вплив податків) та відсотки заборгованості	Об'єднане Королівство Великобританії
Невизначені бюджетні вимоги	Первинні витрати (позови, суперечки проти департаментів, відшкодування збитків, аварійне відновлення) та гарантії (умовні зобов'язання)	Австралія, Україна
	Явні зобов'язання (юридично обов'язкові випадки, що виникають внаслідок державних гарантій) Неявні зобов'язання (соціально або політично зобов'язані випадки, пов'язані з банківським сектором, державними підприємствами, місцевою владою або екологічною шкодою)	Фінляндія
	Непередбачені зобов'язання (непокликаний капітал, гарантії, відшкодування збитків, судочинство та суперечки), непередбачені активи (судові розгляди та суперечки), значні події (стихійні лиха, міжнародні події, що призводять до змін у зовнішньому середовищі)	Нова Зеландія
	Явні умовні ризики (державні гарантії та державні витрати на природні катастрофи та терористичні атаки), неявні безумовні ризики (пенсії за віком, охорона здоров'я), неявні умовні ризики (порятунок фірм та установ, надзвичайні медичні та аграрні заходи)	Нідерланди
	Первинні витрати (виведення з експлуатації ядерної енергії) та баланс (явні та неявні гарантії)	Об'єднане Королівство Великобританії

Продовження таблиці А.3

Програмно-політичні ризики	Основні витрати (політичні рішення) та доходи (податкова база та податкова політика)	Австралія
	Схеми гарантування (кредитний ризик від експортних та житлових гарантій) та доходи (база оподаткування)	Фінляндія
	Первинні витрати (зміна політики), тиск на витрати (пов'язані із існуючою політикою та ризиком різниці витрат) та доходи (податкова база, податкова політика)	Нова Зеландія
	Явні безумовні ризики (автоматичні стабілізатори, тобто податкові надходження та виплати по безробіттю; процентна ставка, перевищення вартості інвестиційних проектів, технічні та юридичні ризики)	Нідерланди
	Первинні витрати (добробут, охорона здоров'я та допомога дорослим, місцеве самоврядування, контроль витрат) та доходи (податкова база, податкова політика)	Об'єднане Королівство Великобританії
	Відповідно до державних і місцевих бюджетних програм у розрізі ПЦМ – бюджетування	Україна та країни ЄС
Ризики балансу	Державні позики (умовні активи, схильні до кредитного ризику)	Австралія
	Фінансові зобов'язання (одноразові витрати, заборгованість до ВВП) та фінансові активи (вартість фінансових та реальних активів)	Фінляндія
	Зміна вартості активів і пасивів (рух на ринку або ділові змінні, що впливають на фінансові активи або майно, що перебувають у власності уряду), прямі фіскальні витрати (фактичні витрати, понесені внаслідок шоку) та непрямі фіскальні витрати (зміни до майбутніх державних доходів та витрат, що супроводжуються економічним наслідком шоку)	Нова Зеландія, Україна
	Баланс (вартість фінансових активів, рекласифікація чистих боргів державного сектору)	Об'єднане Королівство Великобританії

Таблиця А.4 – Види фіскальних ризиків за методологією МВФ [4]

Види	Характеристика
Загально-економічні ризики	виникають внаслідок непередбачуваних макроекономічних подій, таких як: потрясіння економічного зростання, процентних ставок, ціни на нафту, обмінного курсу або умов торгівлі
Конкретні фіскальні ризики	не пов'язані із загальними параметрами прогнозування, вужчі і виникають із конкретних джерел, таких як потенційні витрати на гарантії.
Структурні та інституційні ризики	слабкий інституційний потенціал та жорсткість витрат, а також можуть обмежити ефективність управління фіскальним ризикам, слабкі місця можуть збільшити ймовірність настання негативної події або витрат для уряду

Таблиця А.5 – Види фіскальних ризиків за методологією України [21]

Види	Характеристика
Бюджетний ризик	може реалізуватись через збільшення річного планового показника дефіциту державного бюджету
Валютний ризик	питома вага державного боргу в іноземній валюті, що перевищує 60%, все ще демонструє значний валютний ризик
Відсотковий ризик	частка державного боргу з фіксованою ставкою очікується на рівні не менше 70 відсотків
Ризик ліквідності	залишок коштів на єдиному казначейському рахунку дозволить вчасно проводити платежі за державним боргом
Ризик рефінансування	значні обсягами випуску короткострокових ОВДП 2018-2019 років та необхідність погашення державного боргу перед МВФ

ДОДАТОК Б

АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИДАТКІВ, БОРГУ ТА ДЕФЦИТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Таблиця Б.1 – Доходи та видатки Державного бюджету України за 2016 рік поквартально, млн. грн. [26]

Показник	За 1 квартал 2016 р.			За 2 квартал 2016 р.			За 3 квартал 2016 р.			За 4 квартал 2016 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Податкові надходження	103 337,10	116 741,70	12,97	222 608,83	235 617,54	5,84	352 912,55	356 097,98	0,90	502 554,56	503 879,43	0,26
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	22 438,30	27 141,90	20,96	45 801,34	51 466,00	12,37	70 214,37	78 196,03	11,37	104 961,17	114 154,59	8,76
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	9252,68	12633,73	36,54	24886,34	19507,18	- 21,61	42133,87	29454,87	- 30,09	62503,36	44092,21	-29,46
Внутрішні податки на товари та послуги	67201,64	71968,85	7,09	142359,75	155191,49	9,01	225444,08	233498,48	3,57	314550,00	325628,51	3,52
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	4159,98	4643,57	11,62	8981,91	9173,92	2,14	14246,49	14467,15	1,55	19642,00	20370,97	3,71
Інші податки та збори	284,59	81,92	- 71,21	579,40	2,85	- 99,51	873,73	203,98	- 76,65	1168,02	-645,83	- 155,29

Продовження таблиці Б.1

Показник	За 1 квартал 2016			За 2 квартал 2016			За 3 квартал 2016			За 4 квартал 2016		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Неподаткові надходження	8 862,40	11 166,70	26,00	38 132,54	27 356,91	- 28,26	69 263,51	47 196,19	- 31,86	110 052,87	103 643,68	-5,82
Доходи від власності та підприємницької діяльності	752,10	1 156,40	53,76	18 978,16	6 835,04	- 63,98	35 765,74	10 017,63	- 71,99	52 490,04	57 589,94	9,72
Власні надходження бюджетних установ	5 515,00	6 600,40	19,68	12 737,11	12 663,69	-0,58	24 143,62	25 214,51	4,44	40 308,24	34 082,81	- 15,44
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	1 264,40	1 692,00	33,82	2 983,56	3 483,83	16,77	4 399,69	5 523,48	25,54	6 616,01	8 026,63	21,32
Інші неподаткові надходження	1 330,90	1 717,90	29,08	3 433,70	4 374,34	27,39	4 954,45	6 440,58	30,00	10 638,58	9 944,30	-6,53
Доходи від операцій з капіталом	300,90	96,90	- 67,80	602,73	115,95	- 80,76	916,51	142,70	- 84,43	1 267,39	191,46	- 84,89
Надходження від урядів іноземних держав, міжнародних організацій	447,63	215,12	- 51,94	1 370,49	386,93	- 71,77	4 965,78	800,88	- 83,87	5 502,58	4 109,36	- 25,32

Продовження таблиці Б.1

Показник	За 1 квартал 2016			За 2 квартал 2016			За 3 квартал 2016			За 4 квартал 2016		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Цільові фонди	1 970,06	96,14	- 95,12	3 940,13	247,80	- 93,71	5 910,19	276,17	- 95,33	7 880,26	287,70	- 96,35
Офіційні трансферти	3 213,29	1 153,16	- 64,11	7 055,84	2 541,11	- 63,99	13 779,35	4 114,52	- 70,14	17 652,38	8 568,64	- 51,46
Усього	115 713,69	129 158,46	11,62	268 399,94	265 631,51	-1,03	436 871,92	407 551,39	-6,71	631 527,20	616 283,21	-2,41
Поточні видатки	162013,07	138685,89	- 14,40	328334,79	296489,39	-9,70	496367,38	459108,69	-7,51	672516,58	658248,65	-2,12
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	24150,04	22522,68	-6,74	48494,15	47880,31	-1,27	72961,47	73497,83	0,74	105756,52	105351,43	-0,38
Використання товарів і послуг	23784,99	13510,06	- 43,20	48618,31	34647,51	- 28,74	76893,09	56600,55	- 26,39	107797,38	95827,68	- 11,10
Обслуговування боргових зобов'язань	25378,41	28062,06	10,57	50756,83	47570,39	-6,28	76135,24	77529,01	1,83	97962,06	97374,46	-0,60
Поточні трансферти	47011,06	46754,44	-0,55	96741,56	96800,04	0,06	145340,66	139954,21	-3,71	200410,44	199606,45	-0,40
Соціальне забезпечення	38682,57	26882,27	- 30,51	77695,89	67175,94	- 13,54	116734,32	106649,37	-8,64	153483,84	153282,49	-0,13
Інші поточні видатки	3006,01	924,37	- 69,25	6028,06	2415,21	- 59,93	8302,59	4877,74	- 41,25	7106,35	6806,14	-4,22
Капітальні видатки	5490,79	1472,62	- 73,18	12358,36	3920,2	- 68,28	21188,29	11656,89	- 44,98	36031,01	26635,08	- 26,08
Придбання основного капіталу	2590,27	1245,67	- 51,91	6223,97	3036,62	- 51,21	12522,94	6599,33	- 47,30	19665,92	15044,37	- 23,50

Продовження таблиці Б.1

Показник	За 1 квартал 2016			За 2 квартал 2016			За 3 квартал 2016			За 4 квартал 2016		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Капітальні трансферти	2900,52	226,95	-92,18	6134,84	883,58	-85,60	8665,35	5057,57	-41,63	16365,08	11590,7	-29,17
Усього	167503,86	140158,51	-16,33	340693,15	300409,59	-11,82	517555,67	470765,58	-9,04	708547,59	684883,73	-3,34

Таблиця Б.2 – Доходи та видатки Державного бюджету України за 2017 рік поквартально, млн. грн. [27]

Показник	За 1 квартал 2017 р.			За 2 квартал 2017 р.			За 3 квартал 2017 р.			За 4 квартал 2017 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Податкові надходження	145 638,54	158 077,91	8,54	283 809,46	294 913,45	3,91	444 489,51	454 739,51	2,31	632 202,35	627 153,69	-0,80
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	24 264,44	29 008,22	19,55	56 991,11	66 214,07	16,18	98 180,78	101 890,56	3,78	144 297,36	141 945,34	-1,63
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	24482,46	20297,85	-17,09	30595,57	25662,25	-16,12	41258,04	39567,94	-4,10	49591,29	48661,13	-1,88
Внутрішні податки на товари та послуги	91263,27	102841,49	12,69	184289,39	196698,09	6,73	292003,81	302158,74	3,48	416202,24	422274,06	1,46

Продовження таблиці Б.2

Показник	За 1 квартал 2017 р.			За 2 квартал 2017 р.			За 3 квартал 2017 р.			За 4 квартал 2017 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	5101,96	5353,08	4,92	10468,75	11147,93	6,49	16906,30	17457,98	3,26	23521,00	24541,81	4,34
Інші податки та збори	345,84	453,32	31,08	1103,51	-4993,88	-	-4401,16	-6679,33	51,76	-2131,84	-10951,64	413,72
Неподаткові надходження	11 708,75	14 434,22	23,28	58 729,97	65 922,81	12,25	92 546,81	95 003,68	2,65	133 741,07	128 579,09	-3,86
Доходи від власності та підприємницької діяльності	1 972,49	2 792,30	41,56	35 445,45	41 466,93	16,99	53 082,12	54 751,34	3,14	71 543,33	71 553,74	0,01
Власні надходження бюджетних установ	6 337,89	7 415,14	17,00	14 930,63	14 980,31	0,33	27 203,65	26 182,52	-3,75	43 213,67	35 705,12	-17,38
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	1 591,28	2 145,88	34,85	3 351,79	4 411,64	31,62	5 195,72	6 682,31	28,61	7 838,21	10 473,59	33,62
Інші неподаткові надходження	1 807,08	2 080,89	15,15	5 002,09	5 063,92	1,24	7 065,32	7 387,51	4,56	11 145,87	10 882,64	-2,36

Продовження таблиці Б.2

Показник	За 1 квартал 2017 р.			За 2 квартал 2017 р.			За 3 квартал 2017 р.			За 4 квартал 2017 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Доходи від операцій з капіталом	206,67	162,27	-21,48	155,01	240,27	55,00	251,91	259,94	3,19	373,51	286,91	-23,19
Надходження від урядів іноземних держав, міжнародних організацій	1 128,78	493,33	-56,30	1 008,60	837,54	-16,96	1 477,08	1 289,91	-12,67	1 777,53	1 607,37	-9,57
Цільові фонди	2 930,77	91,29	-96,89	5 861,54	29 827,67	408,87	17 027,30	29 838,90	75,24	22 703,07	29 847,11	31,47
Офіційні трансферти	5 163,81	2 084,39	-59,63	9 436,14	33 833,26	258,55	22 736,16	35 754,69	57,26	30 527,99	37 422,18	22,58
Усього	162 717,77	174 758,79	7,40	352 130,58	394 909,79	12,15	560 024,39	585 757,82	4,60	796 844,92	793 441,87	-0,43
Поточні видатки	193062,23	183400,24	-5,00	388172,09	361351,07	-6,91	610368,87	556949,54	-8,75	817556,71	798597,74	-2,32
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	32196,59	27721,94	-13,90	64640,52	59641,03	-7,73	100949,44	94053,87	-6,83	137167,62	134779,85	-1,74
Використання товарів і послуг	26750,56	16157,15	-39,60	55132,89	42588,11	-22,75	94854,14	72391,09	-23,68	132743	122111,91	-8,01
Обслуговування боргових зобов'язань	28168,86	31614,52	12,23	56337,78	53190,99	-5,59	85954,18	89137,26	3,70	111618,74	111480,15	-0,12

Продовження таблиці Б.2

Показник	За 1 квартал 2017 р.			За 2 квартал 2017 р.			За 3 квартал 2017 р.			За 4 квартал 2017 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Поточні трансферти	64465,16	78630,77	21,97	129039,89	141911,18	9,97	204811,77	203958,59	-0,42	279537,41	274740,68	-1,72
Соціальне забезпечення	39209,08	26526,88	-32,35	78442,47	61660,66	-21,39	118281,21	93792,94	-20,70	149550,82	148982,09	-0,38
Інші поточні видатки	2271,95	748,98	-67,03	4578,52	2359,09	-48,47	5518,11	3615,79	-34,47	6938,92	6503,06	-6,28
Капітальні видатки	7632,03	1159,49	-84,81	17142,09	4683,6	-72,68	34407,38	14144,39	-58,89	52900,41	40855,29	-22,77
Придбання основного капіталу	2819,74	953,76	-66,18	6668,51	2396,42	-64,06	15311,28	6387,84	-58,28	24604,63	18532,73	-24,68
Капітальні трансферти	4812,28	205,74	-95,72	10473,58	2287,18	-78,16	19129,46	7756,54	-59,45	28295,78	22322,57	-21,11
Усього	200694,26	184559,73	-8,04	405314,18	366034,67	-9,69	644776,25	571093,93	-11,43	870457,12	839453,03	-3,56

Таблиця Б.3 – Доходи та видатки Державного бюджету України за 2018 рік поквартально, млн. грн. [28]

Показник	За 1 квартал 2018 р.			За 2 квартал 2018 р.			За 3 квартал 2018 р.			За 4 квартал 2018 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Податкові надходження	180 419,28	172412,94	-4,44	364638,85	349234,54	-4,22	545749,93	542591,52	-0,58	760016,41	753815,65	-0,82
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	41486,12	48819,71	17,68	84961,01	86725,51	2,08	127150,76	140102,82	10,19	173451,02	188624,09	8,75
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	10774,44	8963,12	-16,81	22800,98	19008,58	-16,63	34703,05	31067,92	-10,47	46528,95	45265,69	-2,71
Внутрішні податки на товари та послуги	120806,56	107641,71	-10,90	233821,82	224124,72	-4,15	361150,69	352165,65	-2,49	508466,40	493360,61	-2,97
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	6672,69	6110,36	-8,43	13236,95	11976,53	-9,52	20649,74	19238,51	-6,83	28727,50	27076,62	-5,75
Інші податки та збори	679,79	877,87	29,14	1397,04	-402,99	-128,85	2095,69	21,77	-98,96	2842,53	-505,15	-117,77

Продовження таблиці Б.3

Показник	За 1 квартал 2018 р.			За 2 квартал 2018 р.			За 3 квартал 2018 р.			За 4 квартал 2018 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Неподаткові надходження	20303,09	19210,44	-5,38	115054,11	95273,96	-17,19	139472,21	125057,72	-10,34	171679,76	164683,13	-4,08
Доходи від власності та підприємницької діяльності	2348,05	2919,47	24,34	69824,64	58112,98	-16,77	85758,69	68620,35	-19,98	90672,42	87170,39	-3,86
Власні надходження бюджетних установ	7423,92	8432,79	13,59	27182,14	18566,72	-31,70	32204,83	32585,53	1,18	52911,88	46699,21	-11,74
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	8264,62	5534,38	-33,04	11781,69	12986,67	10,23	12908,89	15571,74	20,63	15311,06	18413,62	20,26
Інші неподаткові надходження	2266,49	2323,81	2,53	6265,63	5607,59	-10,50	8600,48	8280,09	-3,73	12784,4	12399,91	-3,01
Доходи від операцій з капіталом	83,23	42,2	-49,30	246,19	446,05	81,18	258,37	528,89	104,70	473,56	657,53	38,85

Продовження таблиці Б.3

Показник	За 1 квартал 2018 р.			За 2 квартал 2018 р.			За 3 квартал 2018 р.			За 4 квартал 2018 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Надходження від урядів іноземних держав, міжнародних організацій	405,64	52,24	- 87,12	1804,58	124,45	- 93,10	1987,87	934,66	-52,98	2372,52	1464,85	- 38,26
Цільові фонди	1216,85	83,92	- 93,10	3650,54	166,82	- 95,43	3650,54	181,2	-95,04	4867,38	187,5	- 96,15
Офіційні трансферти	3093,38	1917,35	- 38,02	8974,47	4051,69	- 54,85	10811,92	6613,26	-38,83	14679,26	8958,63	- 38,97
Усього	203 898,98	193 582,93	-5,06	488913,62	449006,24	-8,16	696292,43	674791,39	-3,09	946848,99	928114,94	-1,98
Поточні видатки	230953,66	211875,19	-8,26	463693,09	445465,29	-3,93	699399,09	651411,57	-6,86	942851,35	916046,34	-2,84
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	43397,51	36542,34	- 15,80	86877,04	78915,06	-9,16	130579,24	122867,74	-5,91	173208,97	171258,49	-1,13
Використання товарів і послуг	36995,55	18795,36	- 49,20	75178,73	55501,26	- 26,17	115990,61	90675,54	-21,83	166662,29	157552,39	-5,47
Обслуговування боргових зобов'язань	32783,99	30463,46	-7,08	65567,97	55951,82	- 14,67	98351,96	87027,17	-11,51	128383,17	116297,34	-9,41
Поточні трансферти	76811,39	86249,54	12,29	154117,8	171736,22	11,43	231800,75	226357,92	-2,35	300955,91	297695,16	-1,08
Соціальне забезпечення	38968,89	38994,67	0,07	77973,11	80980,71	3,86	116832,21	120043,15	2,75	166834,51	166624,78	-0,13

Продовження таблиці Б.3

Показник	За 1 квартал 2018 р.			За 2 квартал 2018 р.			За 3 квартал 2018 р.			За 4 квартал 2018 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Інші поточні видатки	1996,27	829,81	- 58,43	3968,44	2380,23	- 40,02	5844,32	4440,04	- 24,03	6806,51	6618,17	-2,77
Капітальні видатки	17899,59	2403,09	- 86,57	38990,35	13437,19	- 65,54	61161,5	29875,42	- 51,15	91066,44	69805,49	- 23,35
Придбання основного капіталу	5884,43	1710,27	- 70,94	16452,33	7393,22	- 55,06	27665,7	14414,19	- 47,90	40347,77	32673,22	- 19,02
Капітальні трансферти	12015,15	692,82	- 94,23	22538,02	6043,98	- 73,18	33495,79	15461,23	- 53,84	50718,68	37132,26	- 26,79
Усього	248853,25	214278,28	- 13,89	502683,44	458902,48	-8,71	760560,59	681286,99	- 10,42	1033917,79	985851,83	-4,65

Таблиця Б.4 – Доходи та видатки Державного бюджету України за 2019 рік поквартально, млн. грн. [29]

Показник	За 1 квартал 2019 р.			За 2 квартал 2019 р.			За 3 квартал 2019 р.			За 4 квартал 2019р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Податкові надходження	201058,06	186923,41	-7,03	408174,8	377562,81	-7,50	624162,56	578375,63	-7,34	265340,09	270545,79	1,96
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	49400,89	50039,38	1,29	99060,52	104077,98	5,07	111191,51	155416,19	39,77	173627,69	175734,88	1,21
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	13361,89	12501,61	-6,44	27500,74	25422,21	-7,56	42887,28	35461,94	-17,31	4953,94	5277,99	6,54
Внутрішні податки на товари та послуги	130201,66	112964,19	-13,24	265193,72	231772,35	-12,60	407236,11	362489,21	-10,99	13894,22	13718,47	-1,26
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	7465,27	7594,75	1,73	14650,39	14327,63	-2,20	22868,89	22106,98	-3,33	31086,02	30086,00	-3,22
Інші податки та збори	628,33	823,71	31,10	1769,39	1962,69	10,92	2914,94	2901,92	-0,45	2149,16	2238,89	4,18

Продовження таблиці Б.4

Показник	За 1 квартал 2019 р.			За 2 квартал 2019 р.			За 3 квартал 2019 р.			За 4 квартал 2019р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Неподаткові надходження	16937,77	19901,19	17,50	119291,7	122277,15	2,50	144912,85	152491,98	5,23	25686,79	26108,45	1,64
Доходи від власності та підприємницької діяльності	1975,06	3852,32	95,05	85384,31	89849,77	5,23	90277,91	99714,75	10,45	1250,43	1630,45	30,39
Власні надходження бюджетних установ	9434,68	9304,57	-1,38	21407,56	19255,86	-10,05	35996,41	33432,78	-7,12	17421,99	17481,33	0,34
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	2243,85	2293,27	2,20	4598,37	4982,39	8,35	7071,69	7695,09	8,82	4536,42	4642,05	2,33
Інші неподаткові надходження	3284,17	4451,04	35,53	7901,42	8189,12	3,64	11566,85	11649,35	0,71	2477,96	2354,31	-4,99
Доходи від операцій з капіталом	307,25	35,9	-88,32	616,22	77,79	-87,38	924,73	122,64	-86,74	3979,85	2928,83	-26,41
Надходження від урядів іноземних держав, міжнародних організацій	996,73	39,86	-96,00	1216,23	636,02	-47,71	1646,84	668,05	-59,43	177,02	44,31	-74,97

Продовження таблиці Б.4

Показник	За 1 квартал 2019 р.			За 2 квартал 2019 р.			За 3 квартал 2019 р.			За 4 квартал 2019р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Цільові фонди	41,85	1543,89	3589,10	83,69	1686,75	1915,47	1292,55	1723,41	33,33	631,61	601,95	-4,70
Офіційні трансферти	2842,81	3777,86	32,89	5307,78	6932	30,60	9245,75	9052,39	-2,09	274709,8	260948,28	-5,01
Усього	221145,89	210638,36	-4,75	533390,4	506849,75	-4,98	779245,89	740042,64	-5,03	569716,53	560531,35	-1,61
Поточні видатки	259668,49	232875,19	-10,32	521008,82	490172,67	-5,92	785958,75	719560,93	-8,45	1030076,46	998933,45	-3,02
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	520143,09	45852,75	-91,18	104325,98	97436,88	-6,60	157151,24	150944,75	-3,95	212137,71	210073,12	-0,97
Використання товарів і послуг	45802,79	28362,15	-38,08	93077,85	73029,15	-21,54	142840,02	116896,8	-18,16	194363,45	182058,83	-6,33
Обслуговування боргових зобов'язань	36586,84	31890,44	-12,84	72820,88	60673,91	-16,68	109231,32	92395,44	-15,41	123605,62	119933,79	-2,97
Поточні трансферти	69878,8	71071,26	1,71	133143,43	142356,86	6,92	200188,19	194900,06	-2,64	264926,51	255326,67	-3,62
Соціальне забезпечення	52886,54	54877,49	3,76	112636,91	113800,56	1,03	169022,28	160434,59	-5,08	225897,71	223458,31	-1,08
Інші поточні видатки	2499,19	821,09	-67,15	5003,78	2875,31	-42,54	7525,56	3989,28	-46,99	9145,47	8082,73	-11,62

Продовження таблиці Б.4

Показник	За 1 квартал 2019 р.			За 2 квартал 2019 р.			За 3 квартал 2019 р.			За 4 квартал 2019р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Капітальні видатки	21152,92	4524,98	-78,61	44430,72	18392,71	-58,60	69007,67	39461,57	-42,82	98840,93	76188,63	-22,92
Придбання основного капіталу	5724,19	1798,19	-68,59	14655,09	7625,81	-47,96	26202,86	14364,49	-45,18	36802,89	30867,73	-16,13
Капітальні трансферти	15428,72	2726,78	-82,33	29775,63	10766,9	-63,84	42804,81	25097,08	-41,37	62038,04	45320,91	-26,95
Усього	280821,41	237400,17	-15,46	565439,54	508565,38	-10,06	854966,42	759022,5	-11,22	1128917,39	1075122,08	-4,77

Таблиця Б.5 – Доходи та видатки Державного бюджету України за 2020 рік поквартально, млн. грн. [30]

Показник	За 1 квартал 2020 р.			За 2 квартал 2020 р.			За 3 квартал 2020 р.			За 4 квартал 2020 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Податкові надходження	218217,46	188674,9	-13,54	400184,36	360383,28	-9,95	584084,77	574980,31	-1,56	826263,91	851115,64	3,01
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	61210,4	61656,92	0,73	109892,63	108577,85	-1,20	156390,45	157558,79	0,75	221763,53	225976,31	1,90
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	12685,52	7130,07	-43,79	20771,77	13662,41	-34,23	26548,96	21950,65	-17,32	54244,84	52475,72	-3,26
Внутрішні податки на товари та послуги	135863,60	112053,11	-17,53	253805,49	223825,56	-11,81	377628,94	372082,68	-1,47	518413,10	538896,21	3,95
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	7559,22	6853,69	-9,33	14008,70	12634,58	-9,81	21074,01	21126,72	0,25	28621,00	30460,51	6,43
Інші податки та збори	898,72	980,66	9,12	1705,77	1682,42	-1,37	2442,41	2260,91	-7,43	3221,44	3306,21	2,63

Продовження таблиці Б.5

Показник	За 1 квартал 2020 р.			За 2 квартал 2020 р.			За 3 квартал 2020 р.			За 4 квартал 2020 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Неподаткові надходження	20444,09	19375,48	-5,23	151355,67	152970,21	1,07	186547,34	180948,54	-3,00	227670,41	212957,21	-6,46
Доходи від власності та підприємницької діяльності	2070,75	2101,09	1,47	108897,51	112549,76	3,35	114131,08	116760,72	2,30	118875,91	119155,94	0,24
Власні надходження бюджетних установ	10411,54	11309,46	8,62	26452,14	29896,84	13,02	48379,34	47905,42	-0,98	76568,1	68991,06	-9,90
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	4065,51	2653,91	-34,72	8228,1	4330,31	-47,37	10664,67	6574,55	-38,35	17682,39	9771,98	-44,74
Інші неподаткові надходження	3895,29	3311,01	-15,00	7477,92	6193,29	-17,18	10624,31	9707,85	-8,63	14543,99	15038,23	3,40
Доходи від операцій з капіталом	159,61	15,77	-90,12	325,06	28,81	-91,14	491,8	53,33	-89,16	660,82	79,38	-87,99
Надходження від урядів іноземних держав, міжнародних організацій	937,03	184,26	-80,34	1276,05	479,62	-62,41	1482,23	951,68	-35,79	1759,14	1029,65	-41,47

Продовження таблиці Б.5

Показник	За 1 квартал 2020 р.			За 2 квартал 2020 р.			За 3 квартал 2020 р.			За 4 квартал 2020 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Цільові фонди	47,37	69,65	47,03	94,74	166,33	75,56	135,27	180,32	33,30	189,48	187,07	-1,27
Офіційні трансферти	3313,23	2970,32	-10,35	6279,06	6007,09	-4,33	9257,57	9127,79	-1,40	12729,85	11874,73	-6,72
Усього	242134,39	211036,47	-12,84	558144,15	519389,39	-6,94	780381,48	765109,97	-1,96	1067324,99	1076026,96	0,82
Поточні видатки	274028,22	236465,45	-13,71	573250,62	515323,86	-10,10	888388,94	797395,58	-10,24	1240060,7	1193194,58	-3,78
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	58060,49	53166,48	-8,43	116364,55	109604,7	-5,81	178875,1	171354,86	-4,20	242623,3	240542,31	-0,86
Використання товарів і послуг	64348,91	28166,63	-56,23	134932,56	90218,06	-33,14	229356,35	167617,78	-26,92	319704,54	301689,85	-5,63
Обслуговування боргових зобов'язань	35590,19	32100,52	-9,81	72760,71	61721,85	-15,17	104580,59	98907,64	-5,42	136729,39	120693,36	-11,73
Поточні трансферти	37918,09	43069,37	13,59	83436,89	87256,01	4,58	127189,88	120068,4	-5,60	204596,63	201281,89	-1,62
Соціальне забезпечення	76259,15	79165,44	3,81	162243,45	163781,48	0,95	243105,31	235669,94	-3,06	328901,46	322472,01	-1,95
Інші поточні видатки	1851,39	791,01	-57,27	3512,46	2741,76	-21,94	5281,69	3776,95	-28,49	7505,37	6515,16	-13,19

Продовження таблиці Б.5

Показник	За 1 квартал 2020 р.			За 2 квартал 2020 р.			За 3 квартал 2020 р.			За 4 квартал 2020 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Капітальні видатки	23346,04	8033,72	- 65,59	41518,73	21593,08	- 47,99	84392,09	45881,56	- 45,63	112720,19	94926,76	-15,79
Придбання основного капіталу	5823,93	1937,71	- 66,73	13480,37	6305,02	- 53,23	22021,92	12798,01	- 41,89	29997,86	25831,47	-13,89
Капітальні трансфери	17522,1	6096,01	- 65,21	28038,36	15288,07	- 45,47	62370,17	33083,55	- 46,96	28722,33	69095,29	140,56
Усього	297374,26	244499,17	- 17,78	614769,35	536916,94	- 12,66	972781,03	843277,14	- 13,31	1352780,89	1288121,34	-4,78

Таблиця Б. 6 – Видатки за функціональною класифікацією Державного бюджету за 2016 рік поквартально., млн. грн. [26]

Показник	За 1 квартал 2016 р.			За 2 квартал 2016 р.			За 3 квартал 2016 р.			За 4 квартал 2016 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Загальнодержавні функції	33078,81	31368,3	-5,17	59715,41	55139,98	-7,66	96410,67	90187,38	-6,45	121952,65	118049,27	-3,20
Оборона	14275,30	12030,82	-15,72	30646,32	26072,06	-14,93	45739,17	40063,43	-12,41	66696,41	59350,77	-11,01
Громадський порядок, безпека та судова влада	14379,12	11841,24	-17,65	30568,48	27656,78	-9,53	48739,00	45021,33	-7,63	72525,69	71670,44	-1,18
Економічна діяльність	7487,11	3911,69	-47,75	15317,49	9573,78	-37,50	26198,95	18600,43	-29,00	35932,93	31422,32	-12,55
Охорона навколишнього природного середовища	671,28	704,33	4,92	1808,44	1457,21	-19,42	2918,68	2263,59	-22,44	5353,33	4771,62	-10,87
Житлово-комунальне господарство	9,68	1,08	-88,84	19,36	3,43	-82,28	29,04	5,54	-80,92	38,72	12,51	-67,69
Охорона здоров'я	2443,62	1584,93	-35,14	5554,69	3502,63	-36,94	8826,00	5451,23	-38,24	12816,21	12464,61	-2,74

Продовження таблиці Б.6

Показник	За 1 квартал 2016 р.			За 2 квартал 2016 р.			За 3 квартал 2016 р.			За 4 квартал 2016 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Освіта	7717,19	6960,83	-9,80	17118,63	15592,82	-8,91	27361,35	24738,64	-9,59	38946,82	34826,47	-10,58
Соціальний захист та соціальне забезпечення	28115,40	26391,94	-6,13	69594,82	66212,56	-4,86	112194,41	105405,60	-6,05	152513,69	151961,47	-0,36
Міжбюджетні трансферти	48845,37	44623,50	-8,64	97485,85	93491,12	-4,10	139460,04	135648,81	-2,73	196743,29	195395,27	-0,69
Усього	158008,45	140158,46	-11,30	330050,62	300409,56	-8,98	511857,99	470765,55	-8,03	708578,61	684883,69	-3,34

Таблиця Б. 7 – Видатки за функціональною класифікацією Державного бюджету за 2017 рік поквартально., млн. грн. [27]

Показник	За 1 квартал 2017 р.			За 2 квартал 2017 р.			За 3 квартал 2017 р.			За 4 квартал 2017 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Загальнодержавні функції	38261,53	36801,29	-3,82	67395,76	64679,70	-4,03	114223,67	108868,46	-4,69	147019,03	142492,71	-3,08
Оборона	14106,46	11530,78	-18,26	31537,32	27576,87	-12,56	55318,64	45305,44	-18,10	77832,80	74346,22	-4,48
Громадський порядок, безпека та судова влада	19238,66	15242,75	-20,77	40048,06	34688,42	-13,38	64257,21	56741,89	-11,70	92082,70	87850,49	-4,60
Економічна діяльність	9356,06	4752,12	-49,21	20692,83	14255,63	-31,11	36838,60	26870,59	-27,06	51656,48	47000,12	-9,01
Охорона навколишнього природного середовища	1074,89	1000,94	-6,88	2407,67	2116,19	-12,11	3489,29	2760,92	-20,87	5247,50	4739,94	-9,67
Житлово-комунальне господарство	9,70	1,91	-80,31	19,40	4,71	-75,72	29,10	9,06	-68,87	38,80	16,94	-56,34
Охорона здоров'я	3229,09	1827,28	-43,41	10450,23	4034,54	-61,39	13747,61	9481,79	-31,03	17328,27	16729,38	-3,46
Духовний та фізичний розвиток	1968,59	1201,57	-38,96	4053,08	3089,74	-23,77	6412,29	4984,06	-22,27	8216,93	7898,06	-3,88

Продовження таблиці Б.7

Показник	За 1 квартал 2017 р.			За 2 квартал 2017 р.			За 3 квартал 2017 р.			За 4 квартал 2017 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Соціальний захист та соціальне забезпечення	30119,87	27278,93	-9,43	71704,55	59042,14	-17,66	114413,25	89699,79	-21,60	145147,63	144478,88	-0,46
Міжбюджетні трансфери	79999,82	76017,79	-4,98	145504,42	136792,27	-5,99	213297,56	198118,21	-7,12	279224,16	272602,94	-2,37
Усього	207300,69	184559,69	-10,97	415413,54	366034,62	-11,89	654457,18	571093,90	-12,74	870490,00	839453,03	-3,57

Таблиця Б. 8 – Видатки за функціональною класифікацією Державного бюджету за 2018 рік поквартально., млн. грн. [28]

Показник	За 1 квартал 2018 р.			За 2 квартал 2018 р.			За 3 квартал 2018 р.			За 4 квартал 2018 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Загальнодержавні функції	44427,34	38577,99	-13,17	84674,91	76177,58	-10,04	134320,63	118030,18	-12,13	179283,73	162958,09	-9,11
Оборона	17192,00	13266,49	-22,83	40823,78	37483,59	-8,18	61160,96	58351,72	-4,59	97793,97	97024,06	-0,79
Громадський порядок, безпека та судова влада	25646,21	21252,16	-17,13	51701,86	47690,21	-7,76	86410,32	76250,67	-11,76	123477,23	116875,92	-5,35
Економічна діяльність	14663,10	6447,59	-56,03	34932,09	82484,48	136,13	57167,60	37476,01	-34,45	74434,48	63600,87	-14,55
Охорона навколишнього природного середовища	908,94	601,27	-33,85	2347,76	1459,66	-37,83	3977,63	2596,77	-34,72	6137,12	5241,20	-14,60
Житлово-комунальне господарство	39,72	2,17	-94,54	79,45	7,61	-90,42	208,42	51,64	-75,22	414,78	296,92	-28,42
Охорона здоров'я	4444,60	1941,80	-56,31	9759,71	5317,31	-45,52	17907,77	11042,57	-38,34	23338,42	22618,04	-3,09
Духовний та фізичний розвиток	2039,02	1464,28	-28,19	4911,46	3476,11	-29,22	7883,11	5417,84	-31,27	10477,96	10107,07	-3,54

Продовження таблиці Б.8

Показник	За 1 квартал 2018 р.			За 2 квартал 2018 р.			За 3 квартал 2018 р.			За 4 квартал 2018 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Соціальний захист та соціальне забезпечення	38063,12	37315,44	-1,96	78945,91	77302,89	-2,08	116913,76	115302,91	-1,38	164172,14	163865,59	-0,19
Міжбюджетні трансфери	87810,37	83902,18	-4,45	178774,45	169807,61	-5,02	237586,59	225888,02	-4,92	304672,22	298939,70	-1,88
Усього	246126,72	214278,26	-12,94	511236,23	522832,82	2,27	758742,60	681286,95	-10,21	1034426,30	985851,82	-4,70

Таблиця Б. 9 – Видатки за функціональною класифікацією Державного бюджету за 2019 рік поквартально., млн. грн. [29]

Показник	За 1 квартал 2019 р.			За 2 квартал 2019 р.			За 3 квартал 2019 р.			За 4 квартал 2019 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Загальнодержавні функції	44583,37	40509,70	-9,14	-	-	-	147626,44	125263,59	-15,15	177308,93	168194,41	-5,14
Оборона	21606,19	19001,90	-12,05	-	-	-	77653,51	70809,82	-8,81	109000,56	106627,81	-2,18
Громадський порядок, безпека та судова влада	31739,00	27249,09	-14,15	-	-	-	105548,86	95964,79	-9,08	149730,68	142389,77	-4,90
Економічна діяльність	17592,14	6286,45	-64,27	2061,00	-	-1238,99	60273,33	40463,06	-32,87	84695,87	72363,72	-14,56
Охорона навколишнього природного середовища	1139,77	743,39	-34,78	-	-	-	5060,03	2944,73	-41,80	7747,97	6317,59	-18,46
Житлово-комунальне господарство	40,47	2,50	-93,82	1062,36	393,22	-62,99	121,40	63,96	-47,31	161,88	107,97	-33,30
Охорона здоров'я	7446,15	6484,21	-12,92	-	-	-	30427,53	24913,89	-18,12	39406,13	38566,58	-2,13
Духовний та фізичний розвиток	2083,27	1565,54	-24,85	-	-	-	8036,46	5988,12	-25,49	10774,77	9966,97	-7,50

Продовження таблиці Б.9

Показник	За 1 квартал 2019 р.			За 2 квартал 2019 р.			За 3 квартал 2019 р.			За 4 квартал 2019 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Соціальний захист та соціальне забезпечення	52868,75	53574,59	1,34	11,00	3,33	-69,73	159509,12	156468,30	-1,91	221336,89	218628,59	-1,22
Міжбюджетні трансфери	76528,29	71124,89	-7,06	-	-	-	209312,73	200186,69	-4,36	273901,17	260302,02	-4,96
Усього	268948,53	237400,16	-11,73	3152,78	-842,42	-126,72	847064,65	759022,50	-10,39	1132520,28	1075122,09	-5,07

Таблиця Б. 10 – Видатки за функціональною класифікацією Державного бюджету за 2020 рік поквартально., млн. грн. [30]

Показник	За 1 квартал 2020 р.			За 2 квартал 2020 р.			За 3 квартал 2020 р.			За 4 квартал 2020 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Загальнодержавні функції	48538,81	41152,37	-0,15	93633,98	80119,64	-14,43	141905,72	127900,73	-9,87	185044,71	163850,13	-11,45
Оборона	25280,58	19664,14	-0,22	51021,17	47324,69	-7,24	91383,52	77186,83	-15,54	122457,70	120374,14	-1,70
Громадський порядок, безпека та судова влада	36714,22	31500,24	-0,14	78016,18	66401,52	-14,89	118893,55	105211,30	-11,51	162552,13	157675,79	-3,00
Економічна діяльність	19798,01	11177,59	-0,44	46618,86	34493,40	-26,01	107776,39	73632,49	-31,68	178856,68	168990,02	-5,52
Охорона навколишнього природного середовища	1104,74	790,50	-0,28	3099,20	1818,79	-41,31	5762,23	3108,99	-46,05	7556,12	6636,84	-12,17
Житлово-комунальне господарство	75,94	1,46	-0,98	151,89	10,16	-93,31	227,83	24,69	-89,16	303,78	88,54	-70,85
Охорона здоров'я	9534,06	7786,83	-0,18	41120,80	32953,60	-19,86	95570,77	62624,32	-34,47	133160,54	124923,68	-6,19
Духовний та фізичний розвиток	2700,92	1656,46	-0,39	4872,88	3480,32	-28,58	8369,08	5882,88	-29,71	10833,81	9826,38	-9,30

Продовження таблиці Б.10

Показник	За 1 квартал 2020 р.			За 2 квартал 2020 р.			За 3 квартал 2020 р.			За 4 квартал 2020 р.		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Соціальний захист та соціальне забезпечення	82645,02	76758,18	-0,07	168631,87	159920,41	-5,17	242513,31	234811,34	-3,18	330444,16	322720,94	-2,34
Міжбюджетні трансферти	44424,36	42304,51	-0,05	89369,92	85096,82	-4,78	119352,63	116624,81	-2,29	164751,83	160177,05	-2,78
Усього	284780,78	244499,17	-0,14	605618,12	536916,93	-11,34	975944,59	843277,14	-13,59	1355615,10	1288121,34	-4,98

Таблиця Б. 11 – Відсоткове відношення доходів, видатків, боргу та дефіциту Державного бюджету України до ВВП з 2016-2018 рр [31,32,33]

Показник	1 кв. 2016	2 кв.	3 кв.	4 кв. 2016	1 кв. 2017	2 кв.	3 кв.	4 кв. 2017	1 кв. 2018	2 кв.	3 кв.	4 кв. 2018
ВВП	455637	990961	166013 1	238318 2	591008	125576 8	208889 8	2982920	705013	151583 3	251068 3	355870 6
Доходи план	115713,6 9	268399 ,94	436871 ,92	631527 ,20	162717 ,77	352130 ,58	560024 ,39	796844,9 2	203898,9 8	488913 ,62	696292 ,43	946848 ,99
Доходи план, %ВВП	25,40	27,08	26,32	26,50	27,53	28,04	26,81	26,71	28,92	32,25	27,73	26,61
Доходи факт	129158,4 6	265631 ,51	407551 ,39	616283 ,21	174758 ,79	394909 ,79	585757 ,82	793441,8 7	193582,9 3	449006 ,24	674791 ,39	928114 ,94
Доходи факт, %ВВП	28,35	26,81	24,55	25,86	29,57	31,45	28,04	26,60	27,46	29,62	26,88	26,08
Фіскальні ризики доходів	13444,77	- 2768,4 3	- 29320, 53	- 15243, 99	12041, 02	42779, 21	25733, 43	-3403,05	- 10316,05	- 39907, 38	- 21501, 04	- 18734, 05
Фіскальні ризики доходів, %ВВП	2,95	-0,28	-1,77	-0,64	2,04	3,41	1,23	-0,11	-1,46	-2,63	-0,86	-0,53
Видатки план	167503,8 6	340693 ,15	517555 ,67	708547 ,59	200694 ,26	405314 ,18	644776 ,25	870457,1 2	248853,2 5	502683 ,44	760560 ,59	103391 7,79
Видатки план, %ВВП	36,76	34,38	31,18	29,73	33,96	32,28	30,87	29,18	35,30	33,16	30,29	29,05
Видатки факт	140158,5 1	300409 ,59	470765 ,58	684883 ,73	184559 ,73	366034 ,67	571093 ,93	839453,0 3	214278,2 8	458902 ,48	681286 ,99	985851 ,83
Видатки факт, %ВВП	30,76	30,31	28,36	28,74	31,23	29,15	27,34	28,14	30,39	30,27	27,14	27,70

Продовження таблиці Б.10

Показник	1 кв. 2016	2 кв.	3 кв.	4 кв. 2016	1 кв. 2017	2 кв.	3 кв.	4 кв. 2017	1 кв. 2018	2 кв.	3 кв.	4 кв. 2018
Фіскальні ризики видатків	- 27345,35	- 40283, 56	- 46790, 09	- 23663, 86	- 16134, 53	- 39279, 51	- 73682, 32	- 31004,09	- 34574,97	- 43780, 96	- 79273, 60	- 48065, 96
Фіскальні ризики видатків, %ВВП	-6,00	-4,07	-2,82	-0,99	-2,73	-3,13	-3,53	-1,04	-4,90	-2,89	-3,16	-1,35
Дефіцит	-10566,8	- 35088, 5	- 63402, 1	- 70130, 2	-9742,7	29035	15000, 7	-47849,6	-20564	-9782,2	-7329,5	- 59247, 9
Дефіцит, %ВВП	-2,32	-3,54	-3,82	-2,94	-1,65	2,31	0,72	-1,60	-2,92	-0,65	-0,29	-1,66
Державний і гарантований державою борг	1710381	166813 2	177803 4	192975 8,7	195184 6,1	195770 1,5	204302 7,3	2141674, 4	2053601, 3	199802 6,9	211276 8,6	216862 7,1
Державний і гарантований державою борг, %ВВП	375,38	168,33	107,10	80,97	330,26	155,90	97,80	71,80	291,29	131,81	84,15	60,94

Продовження таблиці Б. 11

Показник	1 кв. 2019	2 кв.	3 кв.	4 кв. 2019	1 кв. 2020	2 кв.	3 кв.	4 кв. 2020
ВВП	815123	1747800	2859662	3974564	854051	1729391	2892563	4194102
Доходи план	221145,89	533390,43	779245,89	569716,53	242134,39	558144,15	780381,48	1067324,99
Доходи план, %ВВП	27,13	30,52	27,25	14,33	28,35	32,27	26,98	25,45
Доходи факт	210638,36	506849,75	740042,64	560531,35	211036,47	519389,39	765109,97	1076026,96
Доходи факт, %ВВП	25,84	29,00	25,88	14,10	24,71	30,03	26,45	25,66
Фіскальні ризики доходів	-10507,53	-26540,68	-39203,25	-9185,18	-31097,92	-38754,76	-15271,51	8701,97
Фіскальні ризики доходів, %ВВП	-1,29	-1,52	-1,37	-0,23	-3,64	-2,24	-0,53	0,21
Видатки план	280821,41	565439,54	854966,42	1128917,39	297374,26	614769,35	972781,03	1352780,89
Видатки план, %ВВП	34,45	32,35	29,90	28,40	34,82	35,55	33,63	32,25
Видатки факт	237400,17	508565,38	759022,50	1075122,08	244499,17	536916,94	843277,14	1288121,34
Видатки факт, %ВВП	29,12	29,10	26,54	27,05	28,63	31,05	29,15	30,71
Фіскальні ризики видатків	-43421,24	-56874,16	-95943,92	-53795,31	-52875,09	-77852,41	-129503,89	-64659,55
Фіскальні ризики видатків, %ВВП	-5,33	-3,25	-3,36	-1,35	-6,19	-4,50	-4,48	-1,54
Дефіцит	-26166,1	-871,6	-20675,1	-78049,5	-32732,7	-18839,1	-81725,3	-217096,1
Дефіцит, %ВВП	-3,21	-0,05	-0,72	-1,96	-3,83	-1,09	-2,83	-5,18
Державний і гарантований державою борг	2146643,8	2102409,6	1997752,1	1998275,4	2255552,8	2269175	2345608,1	2551935,6
Державний і гарантований державою борг, %ВВП	263,35	120,29	69,86	50,28	264,10	131,21	81,09	60,85

ДОДАТОК В

МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ

Таблиця В.1 – Загальна оцінка фіскальних ризиків за методологією Мінфін України [1].

Оцінка фіскальних ризиків	Заходами з мінімізації фіскальних ризиків
зміни у макроекономічному середовищі	удосконалення інструментів прогнозування та інших заходів у сфері макроекономічного та бюджетного прогнозування; продовження співпраці з міжнародними фінансовими організаціями та збільшення питомої ваги державного боргу в національній валюті
надання державних гарантій	обмеження надання державних гарантій; забезпечення контролю за наданими державними гарантіями з оцінкою ймовірності виплат за ними та обмеження гарантованої суми зобов'язання
діяльність суб'єктів господарювання державного сектору економіки	приватизація значної частки державних підприємств та продаж непрофільних (не задіяних в основній діяльності) активів державних підприємств на прозорих умовах; підвищення ефективності функціонування державних підприємств та провадження органами управління моніторингу фінансової діяльності
функціонування фінансового сектору	забезпечення реалізації стратегії розвитку державних банків; скорочення поступово частки держави в банківському секторі та впровадження ефективних механізмів для роботи з непрацюючими кредитами
реалізація проектів державно-приватного партнерства	проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства; забезпечення ефективного управління ризиками під час виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства; встановлення обмежень на зобов'язання держави у рамках проектів державно-приватного партнерства та забезпечення прозорості та публічності звітності за проектами державно-приватного партнерства
виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та іншого характеру	прогнозування імовірності виникнення надзвичайних ситуацій у майбутньому на основі результатів аналізу відповідної статистичної інформації за останні роки та своєчасне вжиття заходів, спрямованих на їх попередження; проведення навчань та тренувань з питань цивільного захисту та виконання вимог законів та інших нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту, техногенної і пожежної безпеки

Продовження таблиці В.1

Оцінка фіскальних ризиків	Заходами з мінімізації фіскальних ризиків
невиконання плану надходжень від приватизації державного майна	залучення державним підприємством “Прозорро.Продажі”, яке належить до сфери управління Мінекономіки, більш широкого кола операторів електронних майданчиків, які пройшли в установленому порядку авторизацію та відповідають вимогам електронної торгової системи “ProZorro.Продажі”, з метою залучення більш широкого кола потенційних покупців та оприлюднення повідомлень про хід і результати приватизації в засобах масової інформації
відхилення від планових показників у сфері пенсійного забезпечення	забезпечення виваженого підходу до зростання витрат Пенсійного фонду України (темп зростання пенсій не повинен перевищувати темп зростання фонду оплати праці); продовження реформи пенсійної системи з урахуванням довгострокових демографічних прогнозів та майбутнього навантаження пенсійних виплат на державні фінанси та передбачення у бюджеті Пенсійного фонду України необхідних коштів з урахуванням можливостей державного бюджету. Проведення реструктуризації заборгованості (встановлення графіка погашення боргів, запровадження схеми виплат)